

REIJO SALONEN
1936 –2017:
 INSINÖÖRI JOSTA
 TULI KÄYTÄNNÖN
 VISIONÄÄRI

TIINA KONTISEN ESITYS
KANSALAIŠYHTEIS-
KUNTASELVITYKSESTÄ

META SAHLSTRÖM:
COLLECTING
ORAL TRADITION
IN MOROGORO
2008–2014

VILMA PIMENOFFIN
 ESITYS **UHUŠIANO**
SEMINAARISSA:
OTTA MAAILMA
HALTUUN VALOKUVALLA

Uhusiano

Venance Mlali, Mafiga Women & Youth Development Organization -järjestön koordinaattori Morogorossa Tansaniassa. Järjestön tavoitteena on tehdä paikallista yhteisöä tietoiseksi perusoikeuksistaan, hyvästä hallinnosta ja oikeudesta tiedonsaantiin.

The narrowing space of civil society!

The CSO sector in Tanzania is supposed to be recognized to as a key partner in the social and economic development of the country. There are a good number of organizations which are engaging in economic empowerment of various social groups including marginalized women and youth, people with disabilities as well as low income rural and urban dwellers.

There are also organizations which have involved themselves in delivering social services including education, health, water provision, and environmental conservation; likewise a good number of organizations have involved themselves in promoting good governance, policy and budget analysis and research activities...

Toivotamme uuden
 sihteerimme Silja
 Niinikankaan
 tervetulleeksi mukaan
 toimintaamme.
 Keväällä toukokuussa
 Uhusiano ry on
 jälleen esillä Maailma
 kylässä festivaalilla
 yhdessä Äetsän
 kehityksmaaseuran
 kanssa. Tervetuloa!
 Seuraava Uhusiano
 seminaari pidetään
 syksyllä 2018. Tarkempia
 tietoja tulet saamaan
 yhdistyksen internet- ja
 Facebook sivuilta
 ... enjoy a sunny spring!

Tansania

Tansania (swahiliksi ja engl. Tanzania), virallisesti Tansanian yhdistynyt tasavalta (swahiliksi Jamhuri ya Muungano wa Tanzania, engl. United Republic of Tanzania) on yli 55 miljoonan asukkaan valtio Itä-Afrikassa.

Sen rajanaapureita ovat Kenia, Uganda, Ruanda, Burundi, Kongon demokraattinen tasavalta, Sambia, Malawi ja Mosambik. Idässä Tansania rajoittuu Intian valtameriin.

Maan pääkaupunki siirtyi virallisesti vuonna 1996 Dar es Salaamista Dodomaan, mutta monet hallintovirastot sijaitsevat edelleen Dar es Salaamissa.

Recently, a locally based grant making organization known as *The Foundation for Civil Society* (FCS) has claimed that over the past 15 years of its operations in the country has managed to give grants to about 5,000 CSOs worth of Tzs. 200 billion. Projects such as improving democracy, citizen participation or engagement (especially people with special needs), good governance and accountability, promotion of social accountability, and policy dialogues are among the thematic areas supported by the FCS.

However, the current tendency of ‘screening’ or rather verifying **civil society organisations** (CSOs) has put the sector in a challenging position for its existence and operations. The announcement of the *NGO Registrar* earlier August 2017 that required CSOs to submit documents including receipts of their annual fees, constitution, registration certificates and all other relevant legal documents within ten days—between August 21 to 31—and that for organizations which would to abide to the mentioned period would be deleted was a shock to the whole sector. Nevertheless, it came to be noted that the exercise was too complicated and challenging to be accomplished within the stated dates—thus it came to be extended to September 20, 2017!

On one side the exercise had good intentions... to be sure with the exact number of legally operating CSOs and creating a data base of CSOs with thematic and geographical categorizations. The government managed to categorize organizations working in areas such as youth empowerment, agriculture, capacity building and economic empowerment. Others are those working in education, environment, good governance, health, HIV/AIDS and ICT. Others are legal rights, multi sectors, people with disabilities, poverty alleviation and service sector.

On the other hand, the process has negative consequences to a good number of organizations. The challenges associated with this exercise are many—some organizations have failed to pay their annual fees for some years as they had no project funds to operate. The payment of the annual fees was supposed to include penalty of 100 percent for each of the year which was not paid for. Additionally, leaders of organizations were compelled to travel from their respective localities—some came from remote rural areas—to headquarters to submit their documents for verifications. Even though zonal centres were established to cater to the exercise, they were not sufficient as they were located in five zones throughout the whole country. It goes without saying that up to date there are organizations which failed to meet the mentioned requirements and therefore are in a position to be declared legally nonfunctional.

There is also a tendency of narrowing space for CSOs that work in the area of promoting good governance and public social accountability. It has been so difficult to penetrate to the government institutions, government departments and local government authorities to access relevant and accurate information/data concerning development plans, budgets, and expenditure and progress reports on the implementation of development plans. CSOs are seen as invaders and have no rights to be given that information which is contrary to the Constitution of the United Republic of Tanzania.

Perhaps with the current new government, government leaders have some slight improvement in cooperating with CSOs. However, it is still a long way to go.

Editorial: Venance Mlali, Mafiga Women and Youth Development Organization, Coordinator, Morogoro.

PÄÄKIRJOITUS

Kansalaiskunnan kaventuva tila Tansaniassa – mitä tapahtui alkusyksystä 2017

Tansaniassa kansalaisyhteiskunnan organisaatioiden, CSO-sektorin on oletettu olevan keskeinen tekijä kehitettäessä maata yhteiskunnallisesti ja taloudellisesti. Maassa on iso joukko järjestöjä, jotka toimivat voimistaakseen taloudellisesti yhteiskunnan eri ryhmiä, muun muassa syrjäytyneitä naisia ja nuoria, vammaisia sekä kaupunkien ja maaseudun vähävaraisia. Monet järjestöt ovat olleet järjestämässä yhteiskunnallisia koulutuksen, terveydenhuollon, vesihuollon ja ympäristönsuojelun palveluja. Lisäksi useat organisaatiot pyrkivät edistämään hyvää hallintoa, toimintaperiaatteiden ja budjettien analyysia sekä tutkimusta.

Äskettäin paikallinen varoja jakava FCS-säätiö ilmoitti, että se on viimeisten 15 vuoden aikana tukenut noin 5 000 palvelualan kansalaisjärjestöä 200 miljardilla Tansanian shillingillä. FCS-säätiö pyrkii edistämään demokratiaa ja kansalaistoimintaa, se tukee myös erityistukea tarvitsevia ihmisiä. Säätiön teemoja ovat hyvä hallinto ja yhteiskunnallinen vastuullisuus sekä keskustelu toimintaperiaatteista.

Mutta nykyinen tendenssi, joka seuloo tai oikeastaan tutkii kansalaisyhteiskunnan eli CSO-organisaatioiden toimintaa tarkasti, on asettanut koko sektorin olemassaolon ja toiminnan uhkaavaan asemaan. Kansalaisjärjestöjen rekisteröintivirasto, The NGO Registrar, ilmoitti vuoden 2017 elokuun alkupuolella, että järjestöjen oli kymmenen päivän aikana (21.-31.8.2017) tuotava tärkeät dokumenttinsa, muun muassa kuitit vuosittain saaduista maksuista, säännöt, rekisteröintitodistukset sekä kaikki muut relevantit, lailliset asiakirjat. Järjestöjen, jotka eivät tähän mukautuneet annetussa ajassa, (niiden) toiminta lakkautettaisiin. Koko kansalaisjärjestökenttä oli kauhuissaan.

Huomattiin kuitenkin, että koko toimenpide oli liian monimutkainen ja vaativa toteutettavaksi annetussa ajassa, joten ilmoittautumisaikaa jatkettiin syyskuun 20. päivään saakka.

Toisaalta tällä toimenpiteellä oli hyvä tarkoitus – varmistettiin laillisesti toimivien kansalaisyhteiskunnan järjestöjen tarkka lukumäärä ja luotiin tietokanta järjestöjen maantieteellisen sijainnin ja toiminnan mukaan. Hallitus onnistui kategorisoi-

maan eri alueilla toimivia muun muassa seuraavien alojen järjestöjä: nuorison toimintakyvyn vahvistaminen, maanviljelys, toimintamahdollisuuksien parantaminen ja taloudellinen vahvistaminen.

Useat kansalaisyhteiskunnan järjestöt toimivat muun muassa seuraavilla aloilla: koulutus, ympäristö, hyvä hallinto, terveys, hiv/aids, ja nettiteknologia. Muita toiminta-aloja ovat lailliset oikeudet, monialaiseen toimintaan keskittyvät, köyhyyden vähentäminen, palvelu- ja vammaissektori.

Toisaalta hallituksen toimenpiteet vaikeuttivat monien organisaation toimintaa. Siihen liittyy paljon haasteita.

Jotkin järjestöt eivät ole vuosiin pystyneet makamaan vuosittaisia maksujaan, koska toimintavarat puuttuivat. Näiden maksujen laiminlyönti johti 100 %:n sakkoihin.

Toimenpiteitä varten perustettiin maassa viidelle alueelle toimistoja eikä niitä sittenkään ollut tarpeeksi.

Kansalaisjärjestöjen johtajat joutuivat usein matkustamaan kaukaa syrjäseudulta aluetoimistoihin tarkistuttaakseen niissä asiakirjansa. On itsestään selvää, että jotkin järjestöt eivät vielä pystyneet täyttämään vaadittuja ehtoja jolloin ne voidaan siksi julistaa laillisesti toimintakieltoon.

Tendenssi kaventaa niiden järjestöjen alaa, jotka pyrkivät edistämään hyvää hallintoa ja yleistä sosiaalista sekä yhteiskunnallista vastuuta. Tiedonsaanti valtion laitoksista ja osastoista on vaikeutunut. Myös paikallisilta viranomaisilta on vaikeata saada relevanttia ja ajantasaista tietoa kehittämissuunnitelmista, budjeteista, menoista ja toimintojen ja kehittämissuunnitelmien etenemisestä kertovista raporteista.

Kansalaisyhteiskunnan järjestöjen sanotaan tunkeutuvan aloille, jotka eivät niille kuulu eikä niillä siis ole oikeutta saada tietoa. Tämä on vastoin Tansanian liittotasavallan perustuslakia.

Kuitenkin näyttää siltä, että uuden hallituksen ja valtion johtajien ja kansalaisyhteiskunnan järjestöjen välisessä yhteistyössä voi havaita hiukan edistystä. Mutta vielä on pitkä matka edessä.

Venance Mlali, Mafiga Women and Youth Development Organization, koordinaattori, Morogoro. Suomentanut Traute Stude.

CSO (*civil society organisation*): kansalaisjärjestö, nykyisin käytetään enemmän kuin NGO:ta

CS (*civil society*): kansalaisyhteiskunta

FCS (*the Foundation for Civil Society*): tansanialainen säätiö, jolle ei ole suomenkielistä nimeä

CBO (yhteisöllinen organisaatio)

Kansalaisyhteiskunta-selvitys – kansalaisyhteiskunnan toimijoiden rooli kehitysyhteistyössä

Tiina Kontisen raportti ulkoministeriön kehityspoliittisen osaston kansalaisjärjestöyksikölle.

Olen ollut Tansaniassa ensimmäistä kertaa vuonna 1994 ja tutustuin ihmisiin ja järjestöihin, jotka Morogoron alueella tekivät työtä. Loppujen lopuksi tein väitöskirjan aiheesta. Keräsin aineistoa vuosina 1999-2001 ja väitys oli vuonna 2007. Tuohon aikaan olin paljonkin tekemistä järjestöjen kanssa ja nimenomaan Uhusianon järjestöjen kanssa.

Vuosina 2007-2010 olin töissä Kepassa organisaation kehittämis- ja koulutussuunnittelijana ja silloinkin olin aika paljon tekemisissä teidän kanssanne. Kepan jälkeen siirryin takaisin akateemiseen maailmaan. Olen ollut Helsingin yliopistossa ja nyt Jyväskylän yliopistossa tutkijana ja opettamassa kansainvälisen kehitysyhteistyön maisteriohjelmassa. Tutkimustyöni on tämän jälkeen ollut yhteydessä isojen suomalaisten ja kansainvälisten järjestöjen kehitysyhteistyöhön.

Nyt olen aloittanut uuden tutkimusprojektin, johdan sellaista tutkimusprojektia, jossa palataan taas Tansaniaan, tutkitaan kansalaiseksi kasvamista ruohonjuuritasolla. Projektissa on tansanialainen tutkijatohtori Dodoman yliopistosta. Hän on nyt kaksi vuotta Jyväskylässä.

KANSALAISSYHTEISKUNTASELVITYS

Aika lailla samanlaisten asioiden kanssa olen ollut tekemisissä koko ajan. Ja sen takia, kun ulkoministeriö etsi kansalaisyhteiskuntaselvitykseen tekijöitä, niin kiireistä huolimatta ryhmämme haki tehtävää, teimme tarjouksen ja meidät valittiin. Muodostimme tiimin, jossa olin johtajana, siihen valittiin Eija Ranta, joka itse asiassa oli selvityksen päätekijä, Ajali Nguyahambi ja Camilla Lohenoja.

Ulkoministeriö teetti kansalaisyhteiskuntaselvityksen uuden kansalaisyhteiskuntalinjauksen tueksi ja sillä oli paljon kysymyksiä joihin halusin vastauksen. Aikaa oli vähän ja aluksi oli epäselvää minkä tyyppisestä aineistosta selvitys tehdään, mutta loppujen lopuksi päästiin yhteisymmärrykseen, että mietitään asiaa sekä kansainvälisen tutkimuskirjallisuuden kautta että haastatellaan suomalaisia toimijoita ja yritetään

saada selville, mitä on kansainvälinen keskustelu tällä hetkellä ja mikä on suomalaisten järjestöjen tuntuma. Osa teistä olikin mukana, alkuvuodesta Uhusianon kokouksen yhteydessä Camilla Lohenoja teitä haastattelikin.

ULKOMINISTERIÖN KYSYMYKSET

Kansalaisyhteiskuntaselvityksessä ensimmäinen kysymys oli, mitä kansalaisyhteiskunta tarkoittaa, toinen kysymys mikä on kansalaisyhteiskunnan merkitys kehityspoliitikassa, ja kolmas kysymys oli, onko toimintaympäristö jotenkin muuttunut. Linjaukseen piti saada jotakin uutta.

Haastattelimme 36 suomalaista järjestötoimijaa ja kahta tansanialaista ja kenialaista järjestöä. Olemme saaneet aika paljon hyvää palautetta, selvitystä on helppo lukea. Siinä on hyvä sisällysluettelo josta pääset suoraan itseäsi kiinnostavaan kohtaan. Selvityksen löydät seuraavalla linkillä www.goo.gl/nU7Qze internetistä.

Ulkoministeriöllä oli sellainen olo, että jotakin uutta on tapahtunut, ehkä on tullut uusia toimijoita. Yksi ajatuksia herättänyt tekijä oli ulkoministeriön teettämä evaluaatio vuonna 2013. Siinä oli tarkasteltu nimenomaan kansalaisjärjestöjä, NGO:ita, joita oli syntynyt kumppanimaihin 1990-luvun kansalaisjärjestöbuumin aikana. Evaluaatiossa oli paljon kritiikkiä siitä, että ne eivät ole yhteydessä ruohonjuuritasolle eivätkä tiedä ihmisten tarpeista. NGO:t ovat ammatillistumassa. Tästä syystä ruvettiin pohtimaan, mitä kansalaisyhteiskunta tarkoittaa, onko se myös jotakin muuta kuin järjestöjä.

AGENDA 2030

Ensimmäinen kysymys oli mikä on muuttunut. Kehityksen tavoitteet jotka tulee ottaa huomioon, ovat Yhdistyneiden Kansakuntien agenda 2030:ssa. Siinä on 17 eri tavoitetta. Ne ovat kehitystä ohjaava politiikka, jolle rakennetaan. Haastatteluissa keskityimme agenda 2030:een. Se ei ole Suomen hallituksen mukana vaihtuva, ei ole hallituskauteen sidottu, joten myös kansalaisjär-

jestölinjaus on pidempiaikainen kuin hallituskausi. Me tiedämme, että tässä on hankaluutensa.

Agenda 2030:ssa on uutta se, että se ei ole pelkästään kehityspoliittinen, se ei koske vain kehitysmaita, vaan kaikkia maailman valtioita. Siksi sen pitäisi näkyä yhä enemmän muussakin politiikassa kuin vain kehityspoliitikassa. Agendassa on vaihtoehtoisen kehityksen idea. Oikeudenmukaisuuskysymys ja eriarvoisuuden poistaminen ovat kaiken toiminnan lähtökohta. Kansalaisyhteiskunnalla, sen toimijoiden roolina voi totta kai olla oikeudenmukaisuuden tukeminen ja eriarvoisuuden vähentäminen, olla toteuttamassa näitä tavoitteita sekä olemalla tietyllä tavalla vahtikoirana, niin että asetetaan hienoja tavoitteita eikä tehdä päätöksiä, jotka eivät ole linjassa agenda 2030 kanssa. Tämä on yleinen lähtökohta. Kansalaisyhteiskunnassa on agenda 2030:lla rooli eikä sitä pitäisi kehityspoliitikassa unohtaa.

YKSITYISSEKTORIN NOUSU

Muita muutoksia, joista on paljon puhuttu viime aikoina, on yksityissektorin nousu. Se on kansainvälisesti jo tapahtunut. Tavallaan on toivoa siitä, että kehityksen uusi avain löytyy yksityiseltä sektorilta. Suomessa se tuli aika radikaalisti vuonna 2016 kehitysyhteistyön linjaukseen. Yksityissektori nostaa päätään, se on kaiken kaikkiaan muutos.

Jos olette lukeneet ulkoministeriön ohjeita, tiedätte kaikki mitä ovat ihmisoikeusperustainen ja tulosperustainen hanke. Ne ovat yleisiä periaatteita, joihin Suomen ulkoministeriön rahoittamien hankkeiden tulee perustua.

KANSALAISSYHTEISKUNNAN JA VALTION SUHDE

Yksi havainto, joka on tehty tässä tutkimuksessa ja yleisessä keskustelussakin, on kansalaisyhteiskunnan tilanne. Puhumme nyt laajasti kansalaisyhteiskunnasta tilana, jossa kansalaiset voivat vapaasti kokoontua, keskustella, debatoita ja kritisoida. Siihen kuuluu kokoontumisvapaus, vapaa media, sananvapaus, tämäntyyppiset asiat. On huomattu, että monessa maassa tätä tilaa kavennetaan, ei pelkästään kehitysmaissa, vaan myös täällä meillä, niin kutsutussa globaalissa pohjolassa. Tämän itseisarvon toteuttaminen on tärkeää, jotta ihmiset voivat ylläpitää kansalaisyhteiskuntaa, ei ole itsestään selvää joka paikassa, että ihmiset saavat kokoontua, organisoitua, puhua ja keskustella asioista.

Keskustelussa mietittiin vähän sitäkin, onko ulkoministeriön ja kansalaisyhteiskunnan välillä Suomessa liian läheinen suhde. Vaikka me aika paljon kritisoimme kansalaisyhteiskunnan tilaa, sitä että meillä ei ole tilaa puhua huolestuttavista

asioista tai että meitä ei kuunnella, niin moneen muuhun maahan verrattaessa meillä tilanne on kuitenkin aika hyvä. Välillä olemme esimerkkinä että näinkin voidaan toimia.

Kansalaisjärjestölinjauksen haluttiin että, mihin maahan tahansa mennäänkin, vaikka Tansaniaan, niin yritetään miettiä, onko siellä tapahtunut jotakin joka on kaventanut kansalaisyhteiskunnan tilaa tai millainen se tila on, pystytäänkö siihen vaikuttamaan edustustojen kanssa tai avulla.

RAHOITUSLEIKKAUKSET JA KANSALAISSYHTEISKUNNAN KAPENEMINEN

Haastatteluissa oli vahvasti esillä huoli rahoitusleikkauksista. Oli sitten pieni tai iso järjestö niin kaikki olivat hyvin huolissaan siitä, mitä tapahtuu rahoitukselle. Tietenkin isot leikkaukset, jotka oli tehty edellisenä vuonna, olivat vaikuttaneet monen järjestön toimintaan. Niiden piti todella nopeasti ajaa alas tehtyjä hankkeita tai ohjelmia. Se oli vaikeuttanut luottamussuhdetta kumppaneihin. Tietenkin pienet järjestöt kokivat epävarmuutta ja epätietoisuutta. Leikkaukset ovat vaikuttaneet luottamussuhteeseen kumppaneiden välillä ja synnyttäneet huolen siitä, miten rahoitukselle käy, kun koko hakukierros keskeytettiin eikä saatu rahoitusta vuonna 2016.

Toinen seikka, josta haastatteluissa puhuttiin paljon, oli epätietoisuus siitä, mitä ylipäättään voi tehdä, kun kansalaisyhteiskunnan tila kapenee. Toisaalta koettiin, että on painetta tehdä enemmän poliittista työtä, vaikuttamistyötä ja ihmisoikeustyötä. Toisaalta tietyissä konteksteissa tällainen ei ole sallittua, sitä häiritään tai se on vaarallista. Itse asiassa ainoa mitä voi tehdä, on palvelutoiminta. Sitä on Suomen kehityspoliitikassa yritetty ajaa alas kansalaisjärjestöjen toiminnasta. Oli paljon keskustelua siitä, mitä voi sanoa, voiko jyrkän kategorisesti valita erilaisten toimintojen välillä, voidaanko ajatella että, että kansalaisyhteiskunnan toimijat ottavat huomioon kontekstin, jossa työtä tehdään.

Haastatteluissa kävi ilmi myös se tosiasia, että eivät yksistään autoritaarinen valtio eikä hallinto kavenna kansalaisyhteiskunnan toimintaa, vaan myös yksityissektorin toimijat, kansainväliset ja kansalliset yritykset, jotka toimivat ruohonjuuritasolla, esimerkiksi kaivosyhtiöt tai niiden tyyppiset yritykset, jotka eivät katso suopeasti kansalaisyhteiskunnan tyyppistä kriittistä toimintaa.

Tämä näkökohta nousi esiin muistutuksena siitä, että se kansalaisyhteiskunnan tila ei ole pelkästään hallinnon rajoittama, vaan on muitakin seikkoja, jotka liittyvät siihen millaista yhteistyötä voidaan tehdä. Tästä oli keskusteltu paljon. Pitääkö eri-

16 RAUHA, OIKEUDEN-
MUKAISUUS JA
HYVÄ HALLINTO

Keskustelu NGO:iden uudelleen rekisteröitymisestä:

HELI PIMENOFF: Sinähän varmasti tiedät että Tansaniassa kaikki kansalaisjärjestöt joutuvat rekisteröitymään uudestaan. Onko sinulla aavistusta mikä ajatus siinä takana on? Onko siinä muutakin kuin palvelutoimintaa tekevien järjestöjen alasajo?

TIINA KONTINEN: En tiedä mikä siinä varsinaisesti on takana, mutta Tansaniassa on selvästi tullut esille presidentti Magulin hallinnon aikana, että hallinto on ottanut esille sellaisia kysymyksiä, jotka ovat aikaisemmin olleet kansalaisyhteiskunnan kysymyksiä ja myös muita kysymyksiä. Samalla ajatellaan niin että ei tehdä politiikkaa, vaan tehdään työtä. Nähdään että kriittinen kansalaisyhteiskunta on poliittista toimintaa. Siihen on monia syitä, järjestöt ovat hyvin erilailla aktiivisia, niillä on hyvin erilaisia tavoitteita. Tavallaan uudelleen rekisteröityminen on myös kartoittamista. Tansaniassa ja monessa muussakin maassa järjestöjen toimintaa pidetään myös poliittisena. Kun kansalaisyhteiskunta vaatii demokratiaa ja ihmisoikeuksia, tilaa ja oikeuksia, niin se nähdään opposition edustajana. Usein näin myös on. Tämähän on sekä Suomessa että Tansaniassa tavallista, ihmiset siirtyvät kansalaisjärjestöistä puolueisiin ja edestakaisin. Tansaniassa on tällaista liikehdintää ja sen hallitseminen on varmaan yksi presidentti Magulin hallituksen tavoite.

GEORG PIMENOFF: Uuttahan tässä on, että vastakkainasettelu on suhteessa mediaan. Näkykö tämä teidän työssänne, onko ilmapiiri jotenkin muuttunut Tansaniassa?

TIINA KONTINEN: Kyllä, kansalaisyhteiskunta on laajempi kuin vain järjestöt, takana on sanan ja kokoontumisen vapautta. En tiedä miten tämä näkyy teidän toiminnassanne tai kumppanijärjestöissä, onko sieltä tullut viestiä, onko jokin muuttunut ilmapiirissä. Osa teistä muistaa, että vuonna 1999 ei ollut kovin paljon kansalaisjärjestöjä Morogorossa. Niihin oli tarve silloin, politiikka edellytti, että pitää saada kumppaneita. Silloin NGO:ita perustettiin kuin sieniä sateella niin Morogoroon kuin muuallekin Tansaniaan. Se oli buumi, nyt siellä on olemassa niin sanottu NGO-kenttä, ja siinä on hyvin erityyppisiä toimijoita. On yleinen näkemys, että on muutamia isoja kansallisia järjestöjä joilla on hyvä kapasiteetti, ja sitten paljon pieniä, joiden toiminnasta ei oikein tiedetä. Myös kansalaisten pettymys kansalaisjärjestöihin on tullut esille. Järjestöt eivät ole pystyneet lunastamaan lupauksia, joita järjestöille on asetettu.

laisten toimintojen kesken valita, vai voidaanko ajatella että kansalaisjärjestöt tekevät asioita, joissa otetaan huomioon konteksti, missä tehdään.

KANSAINVÄLINEN TYÖLLISTÄJÄ

Kun järjestöjen rahoitus kasvoi, ja samalla koulutetuilla ihmisillä monessa maassa oli työttömyysongelma, siirtyä kehityssektorin työpaikkoihin oli varsin luonnollista. Edelleenkin kansainvälinen kehityssektori on aika tärkeä työllistäjä monessa maassa. Työntekijät ovat oppineet kehitysyhteistyön hallintoa ja muita ammatillisia taitoja.

Selvitysryhmässä käytiin paljon keskustelua ammatillistumisesta, myös ministeriön kanssa. Meillä oli aika iso ristiriita siinä, että toisaalta kritisoidaan ammatillistumista, kun osataan tehdä projekti ja hienoja raportteja, mutta ne eivät tule ruohonjuuritasolta. Toivotaan että ruohonjuuritasolta olisi enemmän toimijoita, mutta vaaditaan, että heillä olisi ammatilliset seurantajärjestelmät ja monitorointijärjestelmät. Se vaatisi tietynlaisia projektitaituruutta myös kumppanilta. Se on vähän niin kuin ratkaisematon yhtälö.

MONIARVOISUUS

Moniarvoisuudesta puhuttiin paljon. Tietenkin olisi mukavaa, jos kaikki olisivat aina samaa mieltä, mutta toisaalta on itseisarvo, että ihmiset ovat erilaisia, on erilaisia arvopohjia ja näkemyksiä, joista käydään keskustelua. Moniäänisyys pitää kuitenkin ottaa huomioon kumppanin kanssa myös tavallisessa elämässä.

Äskeiseen liittyy se, että se kansalaisyhteiskunta pitää ymmärtää laajasti, me tajuaamme sen normatiivisesti sillä tavalla, että kaikki ruohonjuuritason toimijat ovat hyviä ja ammatilliset pahoja tai kurjia. Tai sitten toisinpäin. Itse asiassa on hyvä ottaa huomioon, että eri tason tekijät voivat toimia hyvin tai huonosti. Kategorisesti ei voi sanoa, että toiminta olisi ruohonjuuritasolla tasan-arvoisempaa. Tiedämme että ruohonjuuritasolla on aika paljon erilaisia valtasuhteita ja konflikteja, jotka eivät häviä sillä että organisoidutaan.

Toisaalta etelän järjestöt ovat sanoneet sitä, että on ollut todella hyvä, että kumppanit ovat vaatineet raportointia ja seurantaa. Se on tavallaan ollut vipuvarsi paikallisen eliitin kanssa toimimiseen. Rahaa ei voi enää jakaa mihin sattuu vanhoja valtasuhteita mukaillen. Ei pidetä pelkästään huonona että vaaditaan raportointia.

MONIÄÄNISYYYS

Linjauksessa tuli esiin, että ministeriö näkee järjestöt autonomisina toimijoina. On käyty paljon keskustelua siitä, pitääkö järjestöt saada mukaan

maaohjelmiin vai ei. Nyt niissä on osittain mukana isompia järjestöjä. Kuitenkaan ei ajatella, että on vain yksi Suomen kehityspolitiikka, jota kaikki toteuttavat, vaan että on jatkuva keskustelu. Tietysti on ymmärrettävää että hallinnon kannalta on paljon helpompaa, jos järjestöillä olisi julkisen yhteistyön kanssa samat tavoitteet. Linjauksessa kuuluu kuitenkin monia ääniä, moniäänisyys on nostettu uudeksi tavoitteeksi, kansalaisyhteiskunnan kärjeksi.

Emme löytäneet kovinkaan paljon täysin uutta ja innovatiivista, koska tuntuu siltä, että toimijoina olimme aika paljon kiinni siinä mitä on, rahoituksessa jota tähän asti on ollut. Isoja visiomuutoksia ei tullut, mutta Kepan järjestämät työpajat nähdään saavutuksena. Linjaus pidettiin aika avoimena yhteiskunnalle ja moniäänisyydelle. Käsitettiin että kansalaisyhteiskunta on itseisarvo. Se ei tarkoita, että voisimme olla tyytyväisiä, vaan nimenomaan tutkia, minkä tyyppisiä tapoja on tukea paikallista toimintaa ja paikallisia aloitteita. Kansainvälisesti ajatellen: jospa kansalaisyhteiskunnan tukemisesta siirrytään yhä enemmän kansalaisuuden tukemiseen. Kuitenkin kansalaisten kunkin maan omassa järjestelmässä pitäisi olla päätoimija eikä kansalaisyhteiskunnan, varsinkin jos se ymmärretään pelkästään järjestöinä ja NGO:iona. Siitä tulee omat ongelmansa.

Ehkä tärkein asia on, että kansalaisyhteiskunta ei ole sama kuin kansalaisjärjestö. Niitä syntyi aika nopeasti 90-luvun lopussa, jolloin kansalaisyhteiskunnan tukeminen tarkoitti kansalaisjärjestöjen tukemista. Kansalaisyhteiskunnan idea on laajempi, siihen kuuluu toimijoita jotka eivät ole yritystoimijoita, eivät ole valtion toimijoita, vaan jotakin siltä väliltä. Tavallaan ideana on se että se on vapaasti organisoitunut.

Nämä kaikki tiedetään, tämä on sitä keskustelua, jota käydään. Yksityisen sektorin ja kansalaisyhteiskunnan raja on todella häilyvä käytännön tasolla.

NYT VERKOSTOIDUTAAN

Esille tulivat esille myös uudenlaiset verkostopahtumat, nettipohjaiset liikehdinnät, jotka ovat muovanneet kansalaisyhteiskuntaa. Tällainen toiminta ei ole yhdistysmuotoista, ei varsinaisesti edes kansanliikkeitä, vaan se ovat tiettyjen asioiden ympärille useasti nopeatempoisesti syntyntä organisoitunutta toimintaa, jolla on vaikutusta siihen mitä yhteiskunnassa tapahtuu. Verkostoituminen liittyy kansainväliseen kansalaisyhteiskunnan rajoittamiseen myös Tansaniassa, siihen miten tiiviisti hallinto haluaa päästä käsiksi WhatsApp- ja Facebook-ryhmiin, jotka ovat yleistyneet vauhdilla.

Kommentti ihmisten odotuksista ja NGO:iden mahdollisuuksista:

HANNA ANTILA-ANDERSSON: Koska kansalaisjärjestö ei aikoinaan ollut paljoakaan, niin kansalaisten odotukset suhteessa siihen mitä nämä kansalaisjärjestöt voisivat olla, olivat vähän ei-realistisia, koska ajateltiin että järjestöjen kautta saadaan omaa hyvää heti suoraan. Kun näin ei käynytäkään, niin varmaa monet pettyivät.

TIINA KONTINEN: Kyllä, ja kun ajatellaan prosesseja kun NGO-ajatus tuli Morogoroon ja muualle, niin sehän nähtiin työllistymiskeinona: kun perustaa järjestön, niin on mahdollista saada tuloa itselleen ja mahdollisesti hyvää jonnekin muuallekin. Ajatus, että koko kansalaisyhteiskunta ja varsinkin kansalaisjärjestö olisi liikepohjainen toiminta.

Se mikä tässä on tärkeintä, että yleiset kategoriat ovat haitallisia, koska ne ovat erilaisia eri maissa. Jokaisessa maassa niillä ne ovat eri kontekstissa eikä pidä olettaa niiden olevan samanlaisia. Edelleenkin kansainvälinen järjestösektori on aika tärkeä työllistäjä Tansaniassa. Siinä on kyllä monia puolia, siinä mitä tarkoittaa järjestötyöllä ja mitä ammatillistuminen, professionaalinen tarkoittaa.

Tämä on asia, josta käytiin paljon keskustelua, myös ministeriön kanssa. Meillä on aika iso ristiriita, kun toisaalta kritisoidaan ammatillistumista, sitä että ihmiset osaavat tehdä projektisuunnitelmia ja hienoja raportteja, mutta eivät ole ruohonjuuritasolta. Toivottaisiin että oltaisiin ruohojuuritasolla ja samalla vaaditaan, että hallitsisi kaikenlaiset seuranta- ja monitorointi- ja raportointijärjestelmät, jotka vaativat professionaalista taitoa kumppanilta. Tavallaan tässä on ratkaisematon yhtälö. Kuka voi tehdä sentyyppistä työtä, joka olisi täysin ruohonjuuritasolta ja ei-ammatillista mutta jossa pystyttäisiin toteuttamaan vaatimukset. Tästä käytiin paljon keskustelua, esimerkiksi että englannin kieli on tärkeä, tietokoneyhteydet ovat tärkeitä, tämäntyyppiset asiat. Ne sulkevat aika paljon pois paikallistason toimijoita kansainvälisestä yhteistyöstä. Ja siinä nähtiin myös, että osalla ammatillisista kansallisista järjestöistä on tärkeä rooli välittäjinä. Kun he pystyvät rakentamaan suhteet ruohonjuuritasolle, niin silloin tuki menee sitä kautta ja tavallaan raportointivaatimukset hoituvat. Tansaniassa oli aika tavalla samoja asioita, joita kritisoitiin eli riippuvuutta ulkomaisesta rahoituksesta, että toiminnasta on tullut sellaista, joka ei pysty rahoittamaan itseään, vaan siellä pitää olla aina ulkomaista projektitoimintaa. Ajatus että kansalaisyhteiskunta toimii projektien kautta, ei välttämättä tuota sellaista muutosta ihmisen toiminnassa tai asenteissa, mitä toivotaan. Osallistuminen projektiin on aivan eri asia kuin eläminen jatkuvasti omassa elinpiirissään.

Pohdintoja ja kommentteja:

VILPPU PALMBERG: Olen miettinyt ovatko osuuskaupat tai Valio vielä kansalaisyhteiskuntaa vai ovatko ne yrityksiä. Kumpaa ne ovat? Tai ovatko kansanliikkeitä, jolloin tullaan hyvin lähelle puolueita.

TIINA KONTINEN: Niin. Linjauksessa on todettu, että eihän tyhjentävää määritelmää voi antaa, missä raja menee, mikä on kansalaisyhteiskuntaa ja mikä ei. Meillä on sellainen sektoriajattelu, että on julkinen sektori ja sitten kansalaisyhteiskunta. Näissä on vähän erilaiset logiikat.

Katsoimme, millainen kansalaisyhteiskunta oli muissa maissa, nimenomaan 1990-luvun loppupuolen kehitysvaiheissa. Kansalaisyhteiskunta on aika paljon tilaperusteista, se oli organisoitumisen areena. Ei määritelty, keitä toimijat olivat, ei luetteloitu toimijuutta, ei sitä keitä siihen kuului eikä sitä mitä siellä tehdään. Se oli tavallaan kollektiivinen yhteisö. Siinä raja varmaan menee, katsotaan osallisuuko Valio yhteisön keskusteluun vai omien intressien ja niihin liittyviin keskusteluihin. Ruotsissa puhuttiin kansanliikkeistä. Suomessa oikeastaan vain mainitaan kansalaisliikkeet kansalaisyhteiskunnan kehittymisessä, mutta ei niin voimakkaasti kuin Ruotsissa. Lähdettiin siitä, että kansalaisyhteiskuntaan kuuluvat liikkeet ovat muun muassa naisliike, raittiusliike, kansansivistysliike.

Tärkein näkökohta on se, että se kansalaisyhteiskunta ei ole sama kuin kansalaisjärjestö. Idea on laajempi, siihen kuuluu toimijoita jotka eivät ole yritystoimijoita, eivät valtion toimijoita, vaan jotakin siltä väliltä. Kansalaisyhteiskunnan ideana on, että se on vapaasti organisoitunut, jossa käydään keskustelua ja tehdään töitä.

Nämä kaikki tiedetään, se on sitä keskustelua, yksityisen sektorin ja kansalaisyhteiskunnan raja on todella häilyvä ihan käytännön tasolla. Mutta että lähtökohtaisesti ajatellaan näin. Ja tässä tulivat esille myös uudenlaiset verkostotapahtumat, nettipohjaiset liikehännät. Tavallaan ne ovat muovanneet kansalaisyhteiskuntaa. Ne eivät ole yhdistysmuotoisia, ei edes kansanliikkeitä varsinaisesti, vaan tiettyjen asioiden ympärille useasti, ehkä nopeatempoisesti organisoitunutta toimintaa, jolla on vaikutusta siihen mitä yhteiskunnassa tapahtuu. ►

MUUTOSTEORIA

Kansalaisyhteiskunnan vahvistuminen on hyvä lähtökohta ulkoministeriön linjaukselle, mutta kannattaa miettiä sitä, että tapoja voi olla monenlaisia, minkälaisia tapoja on ja selkeyttää niitä. Kannattaa miettiä, kuinka paljon on keskustelua, joka jää abstraktille tasolle, kun ajatellaan kansalaisyhteiskuntaa ja sitä miten sen ajatellaan toteutuvan. Pitää miettiä, mikä on konkreettinen ketju siinä, mitä tehdään ja miten ajatus vahvistuu, myös kansainvälisellä tasolla.

Kansainvälisesti tätä kutsutaan muutosteoriksi, sitä mitä halutaan muuttaa, mitä halutaan parantaa, mitä ajatellaan tapahtuvan. Muutosteorია on linkki siitä mitä tehdään, sen vaikutuksiin kansalaisyhteiskuntaan. Totta kai vaikka puhutaan pienistä hankkeista, ja isommistakin hankkeista, niin eivät ne muuta kokonaisuudessaan Tansanian kansalaisyhteiskuntaa, mutta jokainen omalla tavallaan.

Muutosteorია tarkoittaa myös sitä, mitä ajatellaan tapahtuvan sen jälkeen, kun olemme tehneet yhteistyömme. Kun se loppuu, kysytään, ovatko ihmiset vahvempia, mitä he osaavat paremmin ja tekevätkö he asioita ehkä aktiivisemmin kuin ennen.

Erilaisten toimijoiden rooleja kannattaa miettiä tietyssä ympäristössä vähän tarkemmin. Jos halutaan muuttaa jonkin maan lainsäädäntöä ihmisoikeuksien parantamiseksi, niin ne keinot ovat erilaisia kuin silloin kun halutaan tehdä jotakin paikallista. Se on tietyllä tavalla itsestään selvää.

RAHOITTAJAN NÄKÖKULMA

Ulkoministeriön näkökulmasta, ylipäättään rahoittajan näkökulmasta, trendi on että isommilla mailla ja kansainvälisillä järjestöillä, jopa kansallisilla järjestöillä on konsortioita. On vahvuus, mitä useampia järjestöjä saadaan toimimaan yhteiseen juttuun.

Haastatteluissa kävi ilmi, että yhteistyöhön kannustaminen on hyvä, että se vie paljon aikaa, että ei ole sellaista selkeää konsortion rahoitusmallia. Jos on vaikka neljä järjestöä ja niillä kaikilla on sama suunnitelma, jossa jokainen tekee siihen osansa, silloin rahoitus tulee neljälle järjestölle, mutta on vain yksi järjestö, joka jakaa rahaa eteenpäin. Tämä on hankala hallintomalli, se on hankala vastuun kannalta, koska yksi järjestö on vastuussa koko rahasta.

Linjaukseen ei tullut mitään varsinaista uutta rahoitusmallia. Toivottavasti ulkoministeriössä nyt mietitään mallia, mikä se voisi olla.

Tässä selvityksessä me tarkastelimme sekä suomalaista että kansainvälistä keskustelua. Meillä oli myös nuorisohaastatteluja.

Linjauksessa ei löytynyt paljonkaan täysin uutta ja innovatiivista, koska tuntuu siltä että me toimijoina olimme aika paljon kiinni siinä mitä on, mitä rahoitusta tähän asti on. Isoja vision muutoksia ei tullut, mutta Kepan järjestämistä työpajat tulivat esille. Saavutuksena nähdään, että linjaus pidettiin aika avoimena yhteiskunnalle. Moniäänisyyttä käsitettiin ja katsottiin, että kansalaisyhteiskunta on itseisarvo. Tämä ei tarkoita sitä että voidaan olla tyytyväisiä, vaan nimenomaan minkä tyyppisiä tapoja on tukea paikallista toimintaa ja paikallisia aloitteita.

Tiina Kontisen esitys kansalaisyhteiskuntaselvityksestä syysseminaarissa 16.9.2017, Sastamala.

Seminaariyleisöä kiinnosti mitkä olivat ulkoministeriön kommentit...

Yleisöstä nousi kysymys, mikä oli ulkoministeriön reaktio ja kommentit, vastasiko linjaus odotuksia vai tuliko sieltä jotakin heille yllättävää. Tiina Kontinen vastasi, että kyllä linjaus täytti odotukset, mutta että ministeriö ehkä toivoi, että olisi ollut uusia avauksia tai toimintatapoja, esimerkiksi verkkotoimintaan liittyviä. Me kyllä yritimme etsiä niitä ja mainittiinkin niistä, mutta ei kylläkään tiedetä kuinka iso osa kansalaisyhteiskuntaa niistä voisi tulla. Järjestelmä on päätoimija eikä kansalaisyhteiskunta. Sitä ei pidä ymmärtää pelkästään järjestöinä tai NGO:ina.

Linjausta varten haastattelimme myös kansalaisyhteiskuntayksikön ihmisiä. Meille oli yllätys, että heillä oli näkemys, että he haluaisivat tehdä töitä yhdessä järjestöjen kanssa, niin että kansalaisyhteiskunta ei jäisi yksityissektorin varjoon. Ajatellaan että se on hyvä allianssi eikä vastapuoli. Yleinen kuva oli, että haluttaisiin kääriä hihat ja tehdä yhdessä, koska leikkaus oli heillekin aika radikaali, koskee heitäkin kun työpaikkoja lähti.

Tiina Kontinen mainitsi myös, että joissakin tutkimuksissa on käyty läpi Tansanian ja Ugandan tilannetta. Jos ulkomaista rahoitusta ei olisi ollut, näissä maissa ei olisi saatu ihmisoikeusasioita esille. Hän mainitsi myös, että ammatillistuminen on hyvä, vaikka yleinen mielipide moittii usein. Monesti ammatilliset järjestöt pystyvät kuuntelemaan ruohonjuuritasoa. Yleisö kiitti sitä, että ministeriö on tietynlainen ammatillinen tila valtion ja yksityisen sektorin välissä. On tila liikkua, eikä olla pelkästään valtion tai yksityisen yrityksen varassa.

VILPPU PALMBERG: Toisaalta tietysti kun rahoitetaan isoa hanketta isona konttina, niin kyllä-hän siinä ohjaillaan kehitysyhteistyön suuntaa johonkin suuntaan. Vaikutus on paljon vahvempi, kun on paljon pieniä, vähän erisuuntaisia toimijoita. Silloin on paljon enemmän ääniä liikkeellä.

TIINA KONTINEN: Moniäänisempää. Kun sanotaan, että se trendi näyttää olevan tällainen, se on hyvä ottaa huomioon. Niin, onhan siinä nyt tuollainen tietynlainen tehokkuusajattelu takana. Jos pieni raha niin kilpailutetaan kovin monelle, niin se ei tuota semmoisia tuloksia.

VILPPU PALMBERG: Mutta tuloskin määritellään täällä, se mitä halutaan. Täällä määritellään ja pyritään ohjaamaan myös.

TRAUTE STUDE: Helposti kyllä niin, kun täältä-päin tavoitteita ohjataan. Kumppanin oma ääni ei tule samalla lailla esiin. Jos lähdän vetämään projektia ja otan jonkun mukaan, niin se joka on itse ollut projektia suunnittelemassa jääkin sivuun. Tällaisista tuli esille silloin, kun olin Tansaniassa työssä. Tällainen vie kumppanilta tilaa.

TIINA KONTINEN: Eli on vain joku, joka ottaa muut vähän niin kuin omaan projektiinsa mukaan eikä lähde aidosti mukaan.

Kuvassa Tiina Kontinen ja Marko Ulvila omien esitystensä välissä Sastamalassa pidetyssä Uhusianon syysseminaarissa 16.-17.9.2017.

Näkemyksiä kehitys-yhteistyöjärjestöjen nykytilanteesta

On hyvä olla taas täällä Karkussa, tällä suunnalla olen ollut mukana, kun Morogoro-buumi alkoi 1980-luvun lopussa. Olin mukana vuonna 1989 Viittakivi-seminaarissa eli suomalais-tansania-laisessa työpajassa. Sen jälkeen olin Tansaniassa yhteistyökuvioissa kolmesti, vuosina 1990, 1991 ja 1992. Näiltä reissuilta tein suomenkielisen kirjan Morogoro, jonka paikallisten ihmisten swahiliksi kirjoittamia tekstejä käännettiin suomeksi. Se julkaistiin, kun tuntui että siitä oltaisiin hyvin kiinnostuneita ja että kirjasta olisi iloa. Kolmannella reissulla tein gradun Tampereen yliopistolle Learning with the villagers. Se on tehty osallistavien menetelmin.

Opiskelun jälkeen kiinnostukseni kohdistui enemmän Intiaan ja Etelä-Aasiaan. Se on oma kansalaistaustani kehitysyhteistyöhön. Olen ammattilaisena tehnyt sitä järjestöissä ja ulkoministeriössä. Nyt olen vuodesta 2015 alkaen ollut Siemenpuu-säätiön osapalkkaisena puheenjohtajana. Me rahoitamme ulkoministeriön tuella kehitysmaiden ympäristöjärjestöjä. Pari siltaa Tiina Kontisen esitykseen kansalaisjärjestölinjauksesta, jonka ulkoministeriö julkaisi elokuun lopussa: linjaus on hyötynyt paljon siitä tutkimuksesta, jota on tehty. On hyvä nähdä, että ajantasaista tutkimustietoa on käytetty.

KEHITYSPOLITIIKAN TAVOITTEET

Suosittelen kehityspolitiikan tavoitteiden lukemista tarkkaan. Se ei ole kovin pitkä. Se eroaa aikaisemmasta siinä, että se on paljon yleisluontoisempi, järjestöjä ei mainita nimiltä, aikaisemmin oli Kepa ja muut. Siemenpuukin oli listattuna. Se on kansalaisjärjestöjen näkökulmasta huono käänne. Ymmärrettävää hallituspohjan kannalta on sanoa että kansalaistoiminta on autonomista, järjestöt tekevät mitä haluavat, mutta sitten kun käytetään ulkoministeriön rahaa, tehdään sitä mitä Suomi haluaa. Missä määrin oikeasti pystytään ohjaamaan tekemistä, se vaihtelee ja jää nähtäväksi, mitä on tämäntyyppinen ajattelu, joka on tullut esiin viimeisten vuosikymmenten kuluessa.

Kansalaisyhteiskunnan tilan yleinen kaventuminen on oikeastaan globaali trendi, sitä on tapahtunut kehitysmaissa, Yhdysvalloissa, Venäjällä ja missä vain. Ja sitä on liikkeellä edelleen. Meidän kaikkien pitäisi reagoida poliittisesti, koska on

tietysti omat syynsä siihen, miksi näin tapahtuu. Se ei ole kohtalo johon pitää sopeutua. Voisin lähettää linkin yhteiseen vetoomukseen, joissa puolustetaan kansalaisten oikeuksia. Me keräämme koko ajan lisää allekirjoituksia eli kansalais-toimintaa Siemenpuussa.

Mutta tuntui hassulta, kun kaikki oikeuksia koskevat säädökset löytyvät kansainvälisistä ihmisoikeussopimuksista, jotka lähes valtiot ovat ratifioineet. Voidaan kysyä että, emmekö noudatakaan lakia ja sopimuksia, mielipidevapautta ja kokoontumisvapautta ja niin edelleen. Mutta jos emme yhdessä reagoi tähän huonoon ihmisoikeuksia kaventavaan trendiin, niin sitten se varmaan jatkuu.

KANSALAIJÄRJESTÖJEN YHTEISTYÖSTÄ

Jotain aatoksia otsikostani kansalaisjärjestöjen yhteistyöstä. Pidän pitkistä historiallisista kaa-resta, siitä että lähetyseurat mielellään sanovat, että nehän tämän aloittivat, kehitysyhteistyön. Valtio on vähän niin kuin uusi toimija, kun lähetyseurat lähetystoiminnan lisäksi tai sen tueksi perustivat jo toista sataa vuotta sitten kouluja ja klinikoita ja muuta hyvinvointia edistäviä toimintoja. Tämä on tärkeä tausta tunnistaa.

Sitten toinen aalto, johon kuuluu suomalais-tenkin globaalista osallistumista, liittyy itsenäistymiskamppailujen tukemiseen siirtomaissa. Näkyvimpiä niistä oli 1960-70-luvuilla.

Pohjoismaissa oltiin vähän aktiivisempia, esimerkiksi Intian itsenäistymiskysymyksessä. Jo 30-luvulla oli pohjoismaissa ja Suomessakin yhdistys nimeltä Intian ystävä. Oli sellaista henkeä, että kansojen itsemääräämisoikeus on aiheellinen vaatimus. Jos se estetään siirtomaapolitiikalla, niin sitä vastaan lähdetään kamppailemaan.

Liikehdintä jatkui apartheidin vastustamisena. Silloin iso ero oli siinä, että vapautusliikkeillä oli aseellinen suuntaus ja koulutussuuntaus. Pohjoismaista tuettiin koko liikettä. Se oli terrorismin rahoittamista ja siitä joutui vankilaan. Itsenäisyysliikkeiden tukeminen oli 1960- ja 1970-luvulla normaalia solidaarisuustoimintaa.

JÄRJESTÖBUUMI

Yksi käänne suurissa linjoissa oli kylmän sodan päättyminen. Uhusianon edustama toiminta liittyy juuri tähän vaiheeseen. Sen seurauksena oli järjestöbuumi. Juuri silloin olin ensimmäisen kerran liikkeellä Morogorossa. Vuonna 1990 Tansania oli yksipuoluemaa, jossa järjestöjä olivat partiolaiset ja Punainen Risti, mutta ei juuri muita. Puolueen CCM:n järjestöjä oli, ja maanviljelijäjärjestöjä. Silloin yhteistyötaho oli paikal-

lishallitus ja kylän hallinto.

Olin mukana Tangenin kylässä terveysklinikan rakennusprojektissa. En muista mistä raha hankkeeseen tuli. Minulla oli matkasekkejä ja vaihdoin niitä shillingeiksi ja ostin sementtiä, josta kyläläiset tekivät tiiliä. Meitä oli porukka suomalaisia siellä, ja olimme apuna rakennusvaiheessa.

UHUSIANON HENKI

Sitten länsimainen monipuoluejärjestelmä ja monimuotoinen kansalaisyhteiskunta löi läpi maailmanlaajuisesti, ihan hyvistä syistä. Tansaniaan syntyi järjestökenttää. Kehittyi uudenlainen osallistuminen, jossa tehdään yhteistyötä. Se oli enemmän kuin auttamista, se oli osaamisen viemistä ja jakamista tansanialaisten kanssa. Mielestäni Uhusianon työssä on tosi mukava piirre, että opitaan yhdessä, tehdään yhdessä ja ollaan yhdessä, kutsutaan vieraita, vastavuoroisesti mennään sinne. Tämä oli henki, jonka takia tulin mukaan. Asuin silloin Järvenpäässä, olin aktiivinen partiolainen. Lippukunnassamme oltiin yhtä lailla mukana. Tansanian partiolaisia kutsuttiin tänne kyläilemään, ei menty ensin sinne, vaan olimme vieraanvaraisia. Näin lähti henkilökoh-taisia suhteita ja järjestösuhteita syntymään.

VILLISTÄ AKTIIVISUUDESTA IHMISOIKEUKSIIN JA TULOKSIIN PERUSTUVAAN TYÖHÖN

Mutta samalla aika villistä aktiivisuudesta on toisaalta seurannut ammatillistuminen. Osa järjestöistä täällä Suomessa ja myös Tansaniassa ovat menneet siihen, mitä ulkoministeriö on koko ajan toivonut yhä selkeämmin, eli on syntynyt myönteinen ihmisoikeuksiin perustuva kehitys. Tämä tuli ilmi myös Tiina Kontisen esityksessä. Jos jollakin menee huonosti, pitää olla mukana ja auttaa. Tässä on itse asiassa suuri käänne, se että ihmisellä on oikeus koulutukseen ja terveydenhoitoon ja asumiseen. Näistä seikoista valtiot ovat vastuussa, siitä että ne ovat oikeudenhaltijoita ja vastuullisia. Järjestökentän tehtävä on panna nämä vastuulliset vastuuseen ja saattaa julkishallinto toimeliaaksi.

Ammatillistumisvaatimukseen liittyy myös tu-losperusteisuus, josta Tiina Kontinenkin puhui. Tuntuu vähän siltä, että bumerangi on tullut meille takaisin. Olemme kyllä kehitysmaaliikkeenä vaatineet toimijoita tilille siitä, mitä seuraa, mitä köyhät hyötyvät, että suomalaiset konsultit rakentavat kaivoja tai jotain muuta. Pitää muistaa hyötyvätkö köyhät siitä, jos suomalaiset antavat rahaa Maailmanpankille tai EU:lle. Meneekö apu perille tällä tavoin?

MITÄ VOIDAAN MITATA

Tämä on laatuvaatimus, jota ulkoministeriö on vuosien kuluessa bumerangina laittanut myös meille: näyttäkää, meneekö tuki sellaiselle taholle, joka sitä tarvitsee ja onko toiminta tolkkulista. Vaatimukset, joita ulkoministeriöstä otetaan esille pysähtyvät siihen, mitä voi mitata, mikä ei ole ollenkaan tarkoituksenmukaista. Esimerkiksi jokin poliittinen herääminen tai omien oikeuksien tunnistaminen ja niiden hyväksi työskenteleminen ovat hyvin vaikea mitata. Pahimmillaan se johtaa siihen, että sitä ei tehdä, koska siitä ei voida raportoida. Sen sijaan vain lasketaan, montako vuotta joku lapsi on käynyt koulua tai miten jokin sairaus on vähentynyt. Jokin muu tärkeä asia jää heikommalle.

Varmaan järkevä tapa tässä on toimia niin, että hoitaa tulosjärjestelmät sellaiselle tolalle niin voimakkaasti kuin voi, että ne perustuvat järkevään ajatukseen ja silti koettaa säilyttää toiminnan idean sellaisena, että se perustuu vapaaehtoisuuteen ja omaehtoiselle järjestäytymiselle.

LOPUKSI VÄHÄN KÄYTÄNNÖN TILANTEESTA

Kun hallitus leikkasi yli 30 prosenttia järjestö-määrärahoista, niin eniten ja helpoiten leikattiin pienten järjestöjen toiminnasta. Ensimmäinen hakukierros peruttiin kokonaan ja nyt toisella kierroksella hyvin harva järjestö sai tukea. Jos ajattelee Morogoroon suuntautunutta aika runsasta järjestökenttää, niin nyt täytyy tehdä yhteistyökuvioita. Ulkoministeriö tuki viime kierroksella isohkoja hankkeita. Se kuulostaa tosi hyvältä, kun rahahana varmaan ensi keväänä aukeaa, toivottavasti on pienten vuoro. Suunnitellaan työpajoja ja käytetään Kepan osaamista, mietitään mitä voisimme tehdä yhdessä.

INNAN ISÄNNÄLLE

Tässä Innan isännän tapaamisessa tulee vahvoja muistoja mieleen. Kunpa Expellah Anthony ja muut Suomessa opiskelleet tansanialaiset ja Morogorossa aktiiviset tulisivat Suomeen kesällä ja järjestettäisiin 30-vuotisjuhlat. Yhdessä.

Marko Ulvilan esitys syyssseminaarissa 16.9.2017, Sastamala.

Keskustelu tulevaisuuden näkymistä:

GEORG PIMENOFF: Kaikkien täällä olevien tiedossa on, että kun tuli leikkaus, 30 prosenttia katosi ja suuri määrä ulkoministeriön järjestämistä tiedotustilaisuuksista. Yritämme nyt aivoriin tapaisesti saada selville sitä, mikä on tilanne pienten järjestöjen kohdalla. Aika selkeästi on tullut ilmi, että ne jotka jäivät ilman, ovat pieniä järjestöjä. Se kyllä tarkoittaa tilannetta, että pienet järjestöt katoavat. Jos halutaan ajatella pessimistisesti, niin tulee mieleen, että tämänhän olikin tarkoitus, siivotaan pois. Mutta se tullaan näkemään nyt seuraavan hakukieroksen yhteydessä.

MARKO ULVILA: Mutta jospa Uhusianon projektihakemus onkin hyvä vastaus siihen, että ei kannata yrittää. On vertaistukea ja kokemusten jakoa, on yhteistyökuvioita, jotka sitten voivat auttaa tämän vaiheen yli. Summat ovat edelleen leikattuja summia. Varmaan näin käy, että osa on lopettanut, mutta luovuttamisen kautta useampi saa rahaa. Jotain pientä kasvua voi olla, koska käsittääkseni hallituksen kehykseen sisältyy jokin pientä nousua, koska olemme kuulleet, että Suomen bruttokansantulo kasvaa, jolloin määrärahojen pitäisi myös pikkuisen kasvaa.

Siemenpuu-säätiö

Siemenpuu-säätiön virallinen nimi on *Siemenpuu – kansalaisliikkeiden yhteistyösäätiö*. Se 15 suomalaisen ympäristö- ja kehitysjärjestön vuonna 1998 perustama säätiö, joka tukee kehitysmaiden kansalaisyhteiskuntien ympäristötyötä. Säätiö aloitti varsinaisen toimintansa vuonna 2001.

Säätiö auttaa kehittyvien maiden kansalaisyhteiskunnan toimijoita edistämään ekologista demokratiaa, hyvää elämää ja ympäristönsuojelua sekä torjumaan ympäristöuhkia. Toiminnassa otetaan huomioon ihmisoikeudet, sosiaalinen oikeudenmukaisuus ja kulttuurinen monimuotoisuus. Säätiö myöntää rahoitusta suoraan kehittyvissä maissa toimivien kansalaisjärjestöjen ja -liikkeiden tutkimuslaitosten hankkeille.

Lisää tietoa: www.siemenpuu.org

Collecting oral tradition in Morogoro region

Under perioden 2008–2014 ledde Vasa U-landsförening ett insamlings- och arkiveringsprojekt omfattande muntlig tradition i Morogoro: på finska kallat Suulisen perinteen kerääminen Morogoron alueella, på engelska Collecting oral tradition in Morogoro region. Den första projektresan gjordes av Elina Puhto, Silja Niinikangas och Harri Kivelä medan jag kom med först år 2009. Harri och Elina berättar såhär om hur allt började.

PERINNEPROJEKTIN ALKU

HARRI KIVELÄ: Mielenkiintoisin uutinen, jonka kuulin alun alkujaan oli, että Morogoroon oli suunnitteilla museo ja Morogorossa oli kioski jonka myynnillä saataisiin rahaa museota varten. Sitten nuo aktiiviset ihmiset hävisivät Morogorosta. Oli päästy niin pitkälle, että oli kunnostettu vanhojen kuninkaiden haudat. Innostuin kysymään, onko olemassa mielenkiintoa jatkaa työtä. Jotkut ihmiset olivat kiinnostuneita. Yksi heistä oli Modest Mkude. Hän oli idean primus motor ja hyvä opettaja.

Siitä se sitten lähti, mutta hyvin pian kävi ilmi, että he ymmärsivät museoajatuksella esineiden pelkästään keräämistä ja me ymmärrettiin meidän tavallamme. Muinaisesineiden keräilijät ja kauppiat olivat puhdistaneet Morogoron seudut aika tarkoin vanhoista esineistä. Siksi päädyttiin suullisen perinteen keräämiseen, heimon tapoihin ja tarinoihin, joita kerrottiin iltanuotioilla ennen kuin televisio valtasi koko yhteiskunnan. Ja ne kaikki ovat nyt traditiota. Innostus oli suuri, joukko aktiivisia ihmisiä olivat jo perustaneet kansalaisjärjestön perinteen keräämiseksi ja rekisteröineet vuonna 2007. Vaasan perinneryhmältä puuttui ammatti-ihminen. Tämän puutteen korjasi Meta Sahlström, joka onneksemme tuli ryhmään mukaan.

PERINNEPROJEKTIN VALMISTAVAT TYÖT

ELINA PUHTO: Perinneprojekti alkoi vuonna 2008, ulkoministeriö oli myöntänyt tukea kolmeksi vuodeksi. Tuona vuonna oli tosi paljon kokouksia. Niissä jatkettiin suunnitelmia ja yritettiin saada sidosryhmiä mukaan. Innostus ja myönteinen mieli oli uskomatonta. Vaasan kehitysmaaseuran kumppani oli Foundation for Indigenous

Education, FIE. Vuonna 2009, kun saatiin Meta Sahlström mukaan, oli mahdollista päästä käsiksi käytännön työhön, joka jatkui seuraavasti:

META SAHLSTRÖM: Jag är kulturhistoriker och har jobbat på Svenska litteratursällskapet och har varit med och grundat ett folkkulturarkiv i Vasa, Österbottens Traditionsarkiv. Till mitt arbete hörde bland annat att samla in och arkivera material för kommande kulturforskning, vilket kom väl till pass inom ulandsförenings projekt.

PROJEKTSAMARBETET. INLEDANDE DOKUMENTATIONSTEKNIK

År 2009 när vi kom till Morogoro och träffade FIE, märkte jag ganska snabbt att det som var viktigast var att undervisa gruppen i hur man dokumenterar genom intervjuer och deltagande observation och också hur man använder bandspelare och kameror för att skapa en så enhetlig produkt som möjligt. Jag blev lite förvånad över situationen och funderade för mig själv över hur det här riktigt skulle gå. Jag trodde att deltagarna hade mer kunskap än det visade sig. Det är bra med entusiasm och positivt tänkande, men det går inte att bara fara upp till Uluguru-bergen med bandspelare och få någon att tala om sina traditioner, som de kanske aldrig har berättat åt främlingar tidigare.

Stor packning behövs på intervjuerna. Här surras madrasser och bananer före avfärd. Samtal och förberedelser är viktiga element i insamlingsarbetet.

Så det enda jag kunde jag göra var att snabbt lägga upp en plan för introduktionskurser för olika färdigheter för att det överhuvudtaget skulle vara möjligt att påbörja insamlingsprojektet. Jag började med en kurs i intervjueteknik och förklarade för dem, att nu ska vi gå igenom hur man ska intervjua för att få genomtänkta svar på sina frågor. Att man inte genast kan gå rakt på sak, utan att man måste förbereda sig och inleda i allmänna ordalag och också fundera lite på saker som kanske är tabu och inte börja med dem. Man måste också fundera på situationer när det är viktigt att frågorna ställs antingen av kvinnor eller män. Att det finns saker som inte traditionellt kan eller får berättas vidare till motsatt kön etc. Det här hade

gruppen svårt att förstå. Jag ville inte framstå som någon sträng och hård ledare så jag förklarade på nytt och poängterade att det viktigaste var att visa repekt och förtroende i en intervjusituation. Jag trodde att de hade förstått, för de nickade och var så glada och höll med om allt jag sade, tills en av medlemmarna steg upp och såg på mig och allvarligt sade: "We are teachers, we can do anything, they will tell us"! Det var första gången jag upplevde kulturskillnader, som inte skulle bli så enkla att överbygga. Men det var bara att gå vidare och hoppas på det bästa. För att ge exempel på vad jag menade, hade vi övningar i intervjuteknik med frågor som kunde besvaras på olika sätt. Endel förstod, andra inte.

TEKNISK UTRUSTNING

Förutom att lära sig intervjua, så måste de också klara av att använda bandspelare och kamera. Vi hade fyra bandspelare som vi hade köpt med projektpengar från Finland. Det betydde en kurs i användning av bandspelare. Och så skulle de lära sig att fotografera dokumentärt. Endel hade ju fotograferat tidigare, men om man dokumenterar något, måste man fotografera på ett annat sätt. Då är vackra blommor, berg och dalgångar är inte det primära.

FIE hade fått en filmkamera för projektet redan

Också kvinnorna har mycket att berätta. FIE in action. Första inmatningen i databasen är spännande.

år 2008. Men de kunde inte använda den, så kurserna fortsatte. Jag tänkte nog många gånger på att det var väldigt mycket information de måste lära sig på kort tid, det var inte bara jag som tyckte att det var en utmaning att planera och förbereda kurserna på kvällarna. Men det var nödvändigt – och vi kom bra överens. Jag tror att de insåg att de hade trott att det var enklare än det visade sig vara – trots att de var lärare.

VIKTEN AV ARKIVERING

Jag hade fått en specialkomponerad arkivdatabas med mig från Finland till Morogoro, enkom gjord för FIE av en kollega till mig. Databasen gjordes komplett för inmatning av text, bandade interjuer,

foton och filmer för FIEs behov. En otroligt fin gåva, som gjorde det möjligt att arkivera materialet på ett beständigt och hanterbart sätt. Under de kommande åren fortsatte samarbetsprojektet i god anda mellan Vasa och Morogoro och 2013 bestod det insamlade materialet av mer än 40 intervjuer, hundratal fotografier och ett tiotal filmer. Kurserna det året bestod av kompletteringar och arkivering. 2014 var det sista året projektet bekostades med statsmedel. Det var viktigt, både för FIE och mig att alla behärskade arkiveringsprocessen och hade kunskap i användandet av databasen, så det årets verksamhet fokuserades på behandling och bearbetning av materialet.

HÖSTEN 2016

För att samla in medel för projektverksamheten hade U-landsföreningen i Vasa under tidigare år arrangerat två välbesökta konserter – och endel av de intäkterna kunde användas hösten 2016 för att erbjuda FIE datakurser i bla Power Point och Publisher med tanke på framtida användningsmöjligheter. De planer för framtiden som diskuterades gick ut på att sprida materialet till skolor och olika klubbar eller för att ordna egna evenemang. ex. i media. Programmen gör det också möjligt för FIE att skriva böcker och broschyrer för egen public service. Kurslärarna var från Morogoro, vilket gör det enklare för FIE att upprätthålla kontakten och be om hjälp i datafrågor om hjälp i datafrågor om det skulle behövas.

SAMMANFATTNING

Under projektiden hade Vasa möjlighet att inbjudas tre FIE-medlemmar till studiebesök i Finland. I programmet ingick besök i skolor, museer och arkiv i Vasa, Tammerfors och Helsingfors och de fick på så sätt en inblick i hur arkivmaterial behandlas och används i Finland. Den spontana reaktionen var "nu förstår vi hur viktigt det är", vilket hade en stor praktisk betydelse. Det är alltid annorlunda att både få uppleva och se, än att bara lyssna på föreläsningar. För tillfället återstår lite Vasa-medel för en kurs eller liknande i Morogoro. Vad den skall innehålla är ännu inte fastslaget, men det ursprungliga målet att sprida materialet till morogoro-borna står kvar på agendan. Vår intention har hela tiden varit att materialet som ju tillhört folket, skall återgå till nutida generationer. Glädjande är att forskare har tillgång till materialet och också har använt det. Det finns många sätt att synliggöra traditionerna, framtiden får utvisa vilken väg FIE väljer. En säkerhetskopiering av materialet förvaras i Vasa.

Meta Sahlström i höstseminar från Uhusiano i Sastamala 16.9 2017. Bilder FIE och Meta Sahlström.

Valokuvaus metodina projektityössä – Vilma Pimenoffin esitys Uhusiano-seminaarissa

Vilma Pimenoff, valokuvaaja ja taiteilija, ja tekee myös vapaaehtoistyötä erilaisissa järjestöissä. Opiskellut valokuvataidetta ja sosiologiaa Englannissa, asunut pitkään Ranskassa, ja nykyään asuu Suomessa. Uhusiano-seminaarissa Vilma kertoi *Yhteiset lapsemme ry:n* ja Bolivialaisen *Defensa de Niñas y Niños Internacional* -järjestön yhteisestä pilot-projektista jossa käytettiin metodina osallistavaa valokuvausta.

MITÄ ON OSALLISTAVA VALOKUVAUS?

Osallistavalla valokuvauksella, englanniksi '*participatory photography*', pyritään valokuva- ja mediakoulutuksen kautta tuomaan uusia taitoja aliedustetuille ja mahdollisesti syrjäytyneille yhteisöille. Metodi pyrkii edistämään kehitystä ja positiivista muutosta yksilö- ja ryhmätasolla, siis yhteisötasolla. Metodilla voidaan hyvin nopeastikin ryhmäyttää ja aktivoida osallistujia, ja saada heidät mukaan keskusteluun.

Valokuvien ottamisen lisäksi isompana tarkoituksena on, että puhutaan valokuvien herättämistä aiheista. Alun perin osallistava valokuvaus kehitettiin metodiksi akateemiseen tutkimukseen ikään kuin visuaalisen tutkimuksen (*visual research*) yhdeksi keinoksi antropologian ja sosiologian tutkimuksessa. Idean lanseerasi kaksi amerikkalaista naista, Caroline Wang ja Mary-Ann Burris, jotka toimivat muun muassa Kiinassa. Metodi pohjautuu tutkimukseen, kehitystyöhön ja valokuvajournalismiin. Voidaan sanoa että metodi on saanut vahvoja vaikutteita kasvatusfilosofi Paolo Freiren opeista (*Sorrettujen pedagogiikka*), ja siitä ajatuksesta, että koulutuksella on hyvin iso rooli ihmisten vahvistamisessa ja siinä että he pystyvät ohjaamaan omaa elämäänsä.

OSALLISTAVA VALOKUVAUS ON KUVANLUKUTAIDON KEHITTÄMISTÄ

Kasvatusfilosofi Paolo Freire puhui koulutuksen tärkeydestä ja siitä, miten luku- ja kirjoitustaidon hallinta ovat keskeisiä oppimisessa. Kun yksilö osaa kielellisesti selkeästi kommunikoida aja-

tuksiaan, näin ollen hän myös pystyy aktiivisesti ottamaan osaa yhteisönsä asioihin ja on kyvykäs edustamaan itse itseään.

Osallistavan valokuvauksen metodin voisi ymmärtää paralleelina Paolo Freiren teesiin, että tässä on sama kuin lukemaan oppimisessa. Osallistavassa valokuvauksessa on kyse visuaalisen kuvanlukutaidon kehittämisestä ja digitaalisen kuvallisen viestinnän oppimisesta. Ajatuksena on että kun ymmärtää paremmin miten kuvallinen viestintä toimii, näin voi myös paremmin ymmärtää näkemäänsä, ja ottaa 'maailmaa haltuun' kuvien avulla. Parempi kuvanlukutaito auttaa jäsentämään ympäröivää todellisuutta, ja olemaan siitä tietoisempi. Tätä tarvitaan jotta yksilö voisi myös aktiivisesti vaikuttaa omaan elämäänsä ja ympäristöönsä. Osallistava valokuvaus perustuu siis digitaaliseen kuvalliseen tarinankerrontaan ja kuvanlukutaitojen kehittämiseen, se pyrkii yksilön aktivoimiseen ja tukee sitä että yksilön ääni tulee kuuluviin. Osallistavan valokuvauksen periaatteessa on tärkeää, että vaikka se pohjautuu valokuvajournalismiin ja dokumentaariseen valokuvaan, niin tässä metodissa toiminta ikään kuin käännetään ylösalaisin. Perinteisestihän valokuvajournalismissa yleensä länsimainen tai jollain tavalla korkeammassa asemassa oleva ihminen, journalisti, matkustaa jonnekin kolmannen maailman ja toimii sitten siellä ajatellen ja dokumentoiden asioita omasta (ulkopuolisen) näkökulmastaan. Osallistava valokuvaus kääntää tilanteen niin, että ne jotka yleensä ovat kuvauksen kohteena, pääsevät nyt itse kameran taakse valitsemaan mitä halutaan omasta itsestä ja ympäristöstä kuvien kertoa.

Osallistavaa valokuvausta voidaan käyttää hyvin monenlaisissa tilanteissa, yhteisöissä ja erilaisissa kulttuureissa. Osallistava valokuvaus on aina tavallaan myös itsetutkiskelua, sillä kuvatessaan omaa elämäänsä ja ympäristöään, ihminen tulee samalla reflektoineeksi itseään.

Osallistavan valokuvauksen projekteja voi olla kahdenlaisia: 1. Kestoltaan lyhyemmät projektit, joiden tarkoitus on aktivoida osallistujia, ja 2. Pidempiaikaiset projektit joissa on selkeä tavoite mihin pyritään.

Kun sanotaan, että projektilla on selkeä tehtävä tai tavoite, se tarkoittaa että yhteisössä on jokin ongelma tai jokin tietty asia jota halutaan muuttaa. Esimerkiksi halutaan nostaa esille jonkin tietyn ryhmän ihmisoikeustilanne, naisten asema tai siirtotyöläisten asema tai vaikka ympäristöongelma. Länsimaissa ongelmana voisi olla vanhus-ten syrjäytyminen ja yksinäisyys. ►

ESIMERKKI BOLIVIASTA – VILMA PIMENOFF KERTOO OSALLISTAVAN VALOKUVAUKSEN PILOTTIPROJEKTISTA

Yhteiset lapsemme ry on vuonna 1988 perustettu suomalainen lastensuojelujärjestö. Toimin itse vapaaehtoisena järjestön rasisminvastaisissa *'Ole rohkea ja reilu'* -rasisminvastaisissa työpajoissa joita ohjaamme suomalaisissa kouluissa eri-ikäisille lapsille ja nuorille. Tämän lisäksi olen ollut järjestön kehitysyhteistyöhankkeen seurantamatkalla Boliviassa dokumentoimassa hankkeen toimintaa ja ohjaamassa osallistavan valokuvauksen työpajoja viidessä eri kaupungissa Boliviassa.

Yhteiset lapsemme ry on sitoutumaton valtakunnallinen järjestö, joka toimii ensisijaisesti maahanmuuttajalasten, kansainvälisesti adoptoitujen lasten, etnisiin vähemmistöihin kuuluvien lasten ja monikulttuuristen lasten hyvinvoinnin ja oikeuksien puolesta. Järjestöllä on noin tuhat jäsentä. Yhteiset lapsemme ry tekee kansainvälistä kehitysyhteistyötä Boliviassa ja Intiassa. Boliviassa järjestö on tehnyt kehitysyhteistyötä kumppanijärjestön kanssa nimeltään *Defensa de Niñas y Niños Internacional Sección Bolivia (DNI-Bolivia)*, joka ensisijaisesti ajaa lasten oikeuksia. Bolivia on yksi Latinalaisen Amerikan köyhimmistä maista, jossa muun muassa lapsityövoima on laillista.

Yhteiset Lapsemme ry kysyi minulta vuonna 2016 voisinko lähteä yhdessä järjestön työntekijän kanssa Boliviaan projektin seurantamatkalle dokumentoimaan valokuvien heidän ja kumppanijärjestön projektia ja sen toimintaa.

Sitten virisi myös idea *'mediaprojektista'*, josta bolivialainen järjestö oli myös alustavasti kysellyt.

Koska minulla on visuaalisen alan koulutus, Yhteiset Lapsemme kysyi olisinko kiinnos-

tunut kehittämään sisältöä tähän uuteen mediaprojektiin.

Lähdin innokkaasti mukaan painottaen kuitenkin, että projekti tulisi alustaa ehdottoman hyvin ja että se pitäisi kehittää tiiviissä yhteistyössä paikallisen järjestön kanssa. Ehdotin että tekisimme ensin ns. pilottityöpajoja kartoittaaksemme kumppanijärjestön tarpeita uudelle projektille.

Defensa de Niñas y Niños –järjestön toiminta on pitkälti prikaatti- eli kerhotoimintaa, jossa esimerkiksi lasten oikeuksia käsitellään muun muassa draamaharjoittein, teatterin ja leikin

muodossa. Muita keskeisiä teemoja mm. väkivallan ja syrjinnän ehkäiseminen, tasa-arvo sekä siis yleensä lasten oikeuksien toteutuminen.

Meidän suomalainen kahden hengen työryhmämme järjesti ja toteutti matkalla viisi osallistavan valokuvauksen työpajaa. Lasten ja nuorten lisäksi kahdessa työpajassamme oli myös opettajia ja yliopisto-opiskelijoita, sekä pajoihimme osallistui myös paikallisen järjestön DNI:n työntekijöitä, jotka tutustuivat metodiin tekemällä mukana.

Pilottipajojemme tavoite oli opetella valokuvauksen perusteita erilaisten kuvaharjoitusten avulla ja sitten katsoa yhdessä osallistujien ottamia kuvia, analysoida niitä yhdessä, ja ennen kaikkea herättää keskustelua aiheista joita kuvat herättivät. Kuva-analyysin kautta kehitettiin kuvanlukutaitoa, ja tärkeimpänä se, että katsottiin yhdessä kuvia ja jokainen työpajaan osallistunut pääsi ääneen kertomaan muille omista kuvistaan, mielipiteistään ja tuntemuksistaan.

Työpajamme alkoivat alkulämmittelyllä, jossa tutustuimme toinen toisiimme hauskan leikin avulla. Lyhyen tutustumisen ja esittelyn jälkeen osallistujille jaettiin digipokkarikamerat ja lähdettiin heti opettelemaan kamerasäätöä. Tämän

jälkeen tehtiin kuvausharjoitteita, esimerkiksi kuvakulmatehtävä, missä piti valokuvata joku asia 1.) niin että se vaikuttaa isolta ja 2.) niin että se vaikuttaa pieneltä. Tällainen näennäisesti yksinkertainen harjoite näyttää selkeästi miten kuvaustapa (kuvakulma) vaikuttaa siihen miten kuvassa esiintyvä asia tulee esiin. Sitten siirryimme työpajamme keskeisimpään tehtävään nimeltään *'treasure hunt'* eli aarteen metsästyks: Osallistujille jaetaan paperi, johon on kirjoitettu viisi kuvausaihetta. Meidän työpajassamme aiheet olivat seuraavat: 1) jotain mikä on lempivärisi väriäinen 2) jokin kuvio 3) muotokuva 4) jotain luonnollista 5) jotain mitä luulet että kukaan muu ei ole huomannut. Aarteenmetsästyksessä osallistujat saavat siis tehtäväksi kuvata konkreettisia ja vähemmän konkreettisia aiheita. Erilaisten kuvausaiheiden toteuttaminen, ja se että osallis-

tujat kuvaavat ne oman käsityksensä mukaan on keskeinen tapa työskennellä osallistavan valokuvauksen projekteissa. Kuvattuaan aiheet osallistujat luovuttavat ohjaajalle kameransa, ja ohjaaja lataa kuvat kameroista tietokoneelle. Tämän jälkeen osallistujien kuvat projisoidaan seinälle ja ne katsotaan yhdessä. Jokainen osallistuja saa valita yhden kuvan josta erityisesti pitää tai kokee olevan tärkeä, ja saa kertoa muille ryhmäläisille lisää tästä kuvasta. Yleensä kuvat ja kertomukset niistä herättävät todella paljon keskustelua.

Keskustelua ja tarkennuksia

HELI PIMENOFF: Jos bolivialaiset puhuvat huo-noa englantia ja omaa kieltään, niin miten-
kommunikaatio toimii ilman kieltä?

VILMA PIMENOFF: Niin, ilman kieltä. Minä pu-hun ranskaa ja portugalia, mutta suomalainen työparini puhui erinomaista espanjaa ja toimi simultaanitulkkina. Olen itse käynyt *'photo voice'* -koulutuksen, eli minulla on koulutus tähän osallistavan valokuvauksen metodin opettamiseen.

Uskon, että osallistavan valokuvauksen me-todi yleistyy. Erityisesti Englannissa on kaikista eniten kansalaisjärjestötasolla käytetty tätä osallistavan valokuvauksen metodologia.

KYSYMYKSIÄ: Ovatko kamerat kunnossa niin, että ne ovat käytettävissä uusiin projekteihin?

VILMA PIMENOFF: Oli sovittu, että kamerat jäävät sinne, tämän projektin käyttöön. Kun tämä oli pilotti, niin käytettiin minun projek-toriani. Alkukulut, niin kuin kamerat ovat noin 50 euroa kappale uutena, mutta minä hankin ne ennen projektiin lähtöä 10 eurolla tori.fi:ltä. Niihin meni noin 150 euroa ja projektori oli omani, ja sitten tällä järjestöllä oli jo jokaisessa toimipisteessä jokin vanha läppäri ja myös pro-jektori. Tällaiset aika usein löytyvätkin. Sinänsä ei kuluja juuri ole, kaikki on digitaalista, että hommat onnistuvat, jos vain sähköä on.

HARRI KIVELÄ: Kerroit että on vähän lyhyempiä ja pitempiäkin projekteja, niillä pitemmillä on tarkka fokus johon yritetään päästä. Onko vas-taavia kokemuksia syntyneet videokuvauksista?

VILMA PIMENOFF: Itse asiassa koko metodi alkoi liikkuvan kuvan tallennuksena 90-luvulla, kun kaksi amerikkalaista naista, Caroline Wang ja Mary-Ann Burris kehittivät tämän metodin. He käyttivät nimenomaan videokuvasta, liik-kuvaa kuvaa.

Sitten pidemmälle kehittynyt metodi *'Photo Voice'* perustuu siihen että kuva nimen-omaan ei liiku, se on paikallaan, ja voidaan jäädä katsomaan kuvaa. Siihen voi keskittyä, tarinoita voi kehittää yhdestä ja yksittäisistä kuvista. Itse uskon *'Photo Voice'* -metodiin sen takia, että se on niin yksinkertainen, että ei tar-vita mitään hurjia, monimutkaisia järjestelyitä. On vain kuva joka aktivoi prosessin, ei mitään sen ihmeellisempää.

Puhuimme myös kuvien rakenteesta, siitä miten jossain kuvassa jokin näyttääkin pelottavalta tai autiolta tai vaikka hauskalta, ja että miten se kuva on saatu näyttämään siltä. Tehtiin kuva-analyysia, mietittiin mitä kuva viestittää, ja miten.

Yhdeksi teemaksi työpajojen ja yhteistyömme aikana muodostui solidaarisuus. Puhuttiin syrjimisestä ja siitä miten ollaan toisten kanssa. Solidaarisuus on keskeinen aate ja sana, jonka kautta paikallisen bolivialaisen järjestön toimintaa voidaan luonnehtia.

OMAKUVA-PROJEKTI - SOLIDAARISUUS

Teimme työpajan lopuksi vielä omakuva -tehtävän, johon jokainen joka halusi, sai osallistua. Kaikki halusivat osallistua. Tehtävässä jokainen sai valita värillisen taustan jonka edessä hänestä

otettiin muotokuva. Jokainen kuvattu sai kuvan itselleen, sekä muotokuvista koostettiin yhteinen iso 'ryhmä-muotokuva -kollaasi', jossa halusimme tuoda yhteen kaikki työpajoihin osallistuneet, ja joka symboloi tehdään yhdessä -ajatusta ja solidaarisuutta.

Boliviassa on hyvin rikas tekstiili- ja käsityöperinne. Siitä saatiin kimmoke siihen että käytimme muotokuvien taustoina kirkkaita värejä, sellaisia kuin Bolivialaisissa perinteisissä käsitoissa voi nähdä. Kun värikkäät muotokuvat laittaa toinen toisensa viereen, yhdessä niistä tulee värikäs kudelman, juuri sellainen kuin perinteiset 'aguayo' -tekstiilit. Löysimme visuaalisen keinoon kertoa siitä, mitä on yhdessä tekeminen ja toimiminen konkreettisella tavalla.

OSALLISTAVA VALOKUVAUS - MONIPUOLINEN PROJEKTIN PERUSTA

Osallistava valokuvaus on innostava, upea konsepti, jolla voi tehdä vaikka mitä. Sen toteuttaminen riippuu paljon siitä, mitkä ovat tarpeet, mikä on konteksti ja miten käytännön työnjako järjestetään.

Osallistavan valokuvauksen metodia käyttävässä projektissa on yleensä kaksi fasilitaattoria, jotka

oman järjestönsä ja kumppanijärjestön kanssa toteuttavat projektin aloittamisen. Osallistavan valokuvauksen koulutuksen saaneet fasilitaattorit kouluttavat paikallisen järjestön työntekijän joka voi sitten toimia pidempiaikaisen projektin vetäjänä.

Presidentti Tarja Halonen Töölön kirjastossa Bolivian Lasten Oikeuksien asialla-näyttelyssä 2017. Kaikki artikkelissa olevat kuvat ovat Vilma Pimenoffin ja valokuvatyöpajojen osallistujien ottamia.

Paulo Reglus Neves Freire (1921–1997) on brasilialaissyntyinen kasvatustieteilijä. Häntä pidetään 1900-luvun vaikutusvaltaisimpana kasvatustieteilijänä.

Freiren tunnetuin teos on Sorrettujen pedagogiikka. Siinä hän esittää teorian dialogisesta pedagogiikasta, jossa opitaan samanaikaisesti lukemista ja kirjoittamista ja yhteiskunnallista tiedostamista. Freire korostaa kasvatuksen poliittista merkitystä taisteltaessa yhteiskunnallista sortoa vastaan.

Freire korostaa myös dialogista oppimista vastakohtana tallentavalle oppimiselle. Dialoginen oppiminen perustuu oppijoiden keskinäiseen luottamukseen ja kokemusten tietoiseen pohdintaan. Hänen teorian eri vaiheissa lähtökohtana on luottamus siihen, että vain toimimalla yhdessä ihmisten kanssa voi saavuttaa jotakin heidän kannaltaan autenttista ja merkityksellistä.

Wikipedia, artikkeli Paulo Freire.

Yhteiset Lapsemme ry

Yhteiset Lapsemme ry on Helsingissä vuonna 1988 perustettu, poliittisesti, uskonnollisesti ja ideologisesti sitoutumaton valtakunnallinen lastensuojelujärjestö. Toimimme maahanmuuttajalasten, kansainvälisesti adoptoitujen lasten, etnisiin vähemmistöihin kuuluvien lasten ja monikulttuuristen lasten hyvinvoinnin ja oikeuksien puolesta.

Vuosille 2017-2020 asetettu strateginen tavoitteemme on, että monikulttuuristen lasten hyvän elämän edellytykset toteutuvat Suomessa. Kansainvälisesti tuemme haavoittuvassa asemassa olevien lasten oikeuksien toteutumista tekemällä kummi- ja kehitysyhteistyötä.

www.yhteisetlapsemme.fi

ALL OUR CHILDREN • VÄRA GEMENSAMMA BARN
YHTEISET LAPSEMME RY

† 1936–2017

Reijo Salonen, insinööri josta tuli käytännön visionääri

Reijo Salonen syntyi Helsingissä vuonna 1936 ja kuoli Tampereella lokakuussa 2017. Hän oli koulutukseltaan insinööri, jonka elämänura ei ollut aivan tavallinen. Aluksi valmistuttuaan insinööriksi Tekniska läroverketistä Helsingissä hän toimi jonkin aikaa Suomessa, mutta lähti vaimonsa Raija Salosen kanssa Yhdysvaltoihin ja oli siellä vuosina 1968–1971.

Vuosi 1974 oli Reijo Salosen uuteen suuntaan muovaava kohta. Hän lähti Tansaniaan Mzumbeen YK:n ja pohjoismaisten kehitysyhteistyön instanssien opettajaksi. Mzumbessa ja Dar es Salaamissa hän toimi vuoteen 1986 saakka. Sen jälkeen hän ja Raija Salonen asuivat välillä Tansaniassa, välillä Suomessa. He ryhtyivät uudenlaiseen työhön.

Raija Salonen oli koko Tansanian aikana luonut läheiset suhteet Morogoron ja Mzumbeen nuoriin, joista monet olivat vailla koulutusta ja työtä. Yhdessä Saloset tarttuivat tähän ongelmaan. Tuloksena oli Tushikamane ry:n perustaminen ja Tushikamane Center -koulutuskeskuksen rakentaminen. Tushikamane ry:n nimi muutettiin myöhemmin Uhusiano ry:ksi.

Seuraavassa Reijo Salonen kertoo, mitä tapahtui ja miten tapahtui.

ITSEPÄISYYDEN AIKA

"Sitähän 1980-luvun loppupuoli meille oli, vaikka oikeastaan tekisi mieleni kaunistellen kutsua sitä itsenäisyyden kaudeksi. Se on sikäli kuvaava nimi, etten niinä vuosina ollut kenenkään orja, omista munauksistani maksoin vain itse. Tosin niistä vuosista puhuessani minun täytyy käyttää muotoa 'maksoimme itse' sillä yksinäinen en juuri ollut, enkä yksin asioista päättänyt.

Tusina edeltäviä vuosia. 1974-1985 olivat kulu-neet Afrikassa, pääosin opetustyössä Tansaniassa joko YK:n tai pohjoismaisen yhteistyön palk-kaamana. Se kausi päättyi kun tulín sanoneeksi työnantajalleni, mitä ajattelin hänen kyvystään toimia kehitysaputyössä. Siitä, kieltämättä hie-man terävin sanoin ilmaisemastani mielipiteestä tuo työnantaja, Norjan kehitysyhteistyöministeriö ei jostakin syystä ihastunut. Mietti asiaa sen ver-ran ettei jatkanut sopimustani.

Yli kolmekymmentä vuotta mukanani kolmella mantereella kulkenut vaimoni ja minä (siis 'me') myös mietimme asiaa.

"Eihän meitä kukaan ole ajamassa johonkin paikkaan", totesi vaimoni joka oli rakastunut Af-rikkaan. "Lapsetkin, kaikki neljä, ovat jo käytän-nöllisesti katsoen lentäneet pesästä."

Itse mietin, että koko 32-vuotisen sodan aikana naiseni oli seurannut minua, minne ikinä työni vei. Ehkä oli vaihteeksi aika tehdä mitä hän halusi.. Tiesin hyvin mitä se oli. Hän oli kymmenkun-ta vuotta touhunnut paikallisten lasten kanssa, aluksi pelaten tennistä, sitten opettaen kotonam-me ja järjestellen lapsille jatkokoulutuspaikkoja, niin että kuuluimme Tansanian vanhempainyh-distykseen. Siispä vaimoni halusi tehdä jotakin lasten hyväksi. Itse asiassa hän haaveili että rakentaisimme ammattikoulutuskeskuksen.

"Ihan pienen vain", hän lohdutteli.

"Voihan nenä", puuskahdin. "Kuules naiseni, se maksaa maltaita, mistä sen otamme?"

"Älä viitsi", hän sanoi katsoen minua kuin vähäväkistä. "Suomen kehitysyhteistyömäärära-hoja on lisätty monena vuotena ja Tansania on Suomen pääasiallinen kohde. Anotaan sieltä. Ja ennen kuin panet hanttiin, perustetaan yhdistys,

jonka nimissä apua haetaan."

Itse tykönäni koko juttua epäillen mietin, ettei hänen pillinsä mukaan tanssiminen näyttänyt ruusuiselta, mutta siitä se alkoi, ensimmäinen vaihe. Hänellä oli suunnitelma yhdistyksen perustamiseksi. Alkuun etsimme tansanialaisia orpoja lapsia hyysättäväksi ja suomalaisia hyy-sääjiä sen uuden yhdistyksen jäseniksi. Orpoja oli helppo löytää, mutta niitä ry:n jäseniä sai hakea tosissaan. Juoksimme kehitysmaakaupois-sa ja koulujen ja yliopistojen luokissa ja kissan-ristiäisissä ja ompeluseuroissa kertomassa, miten voi auttaa kehitykseen apua tarvitsevia muuten-kin kuin kutomalla villakäsineitä pakanamaan lapsille.

Kun totesimme että esityksemme kaipasi ha-vainnollistamista, valitsimme ryhmän tansania-laisia joilla ei ollut muuta yhteistä, kuin apua tarvitsevat nuoret. Opettajia, pappeja, projektin-johtajia, lapsia ja lasten vanhempia lähes kaksi-kymmentä ja jokaiselle heistä etsimme vastaavan koulutuksen ja taustan omaavan suomalaisen. Uuden yhdistyksen nimessä anoimme rahaa "Suomalais-Tansanialaisen Työpajan" aikaan-saamiseksi. Uudelle yritykselle ei yleensä tukea saa, mutta meidän ajatuksemme oli sekin uusi ja

tarpeeksi uudenlainen että rahaa heltisi. Niukasti.

Niukasti me jouduimme elämään, me kaksi. Minä ansaitsin hyvin vähän suolarahoja kirjoitte-lemalla viikonloppupalstaa lehteen kehitysavun kuvioista, silti söimme kesämökin ja asuntomme. Tapahtumia kotimaassa emme juuri seuranneet, tosin kiroilimme Hjallis Harkimon purjehdusta tai oikeammin sitä, että iso pankki sponsoroi sitä eikä meidän hienoja projektejamme.

Työpaja onnistui hyvin. Paikallislehdissä ja radioissa oli paljon juttua, kun kansanopistossa pidimme yhteenvetopäiviä. Kuutisenkymmentä ideaa kirjattiin erilaisiksi projekteiksi muistiin ja suuri osa niistä alkoikin ja osa jopa valmistui. Osaa niistä minä en tahtonut sulattaa. Minusta oli hirveää lähettää Suomesta pulpetteja koului-hin ilmaiseksi. Ei niin etteikö pulpetteja tarvittai-si, mutta halvemmaksi olisi tullut maksaa puuta-vara ja hiukan palkkaa paikallisille puusepille.

Eri syistä totesimme aina kuka nimitettiin Suomen suurlähettilääksi Tansaniaan koska sillä näytti olevan melkoinen merkitys eritoten kansalaisjärjestöjen projektien hyväksymiseen. Martti Ahtisaari oli aloittanut tradition, että kaikki suomalaiset kutsuttiin suurlähettilään kotiin itsenäisyyspäivänä. Silloin oli mainio tilaisuus tavata muita erilaisissa projekteissa toimivia suomalaisia ja kuulla murinaa ja joskus kiitostakin siitä, kuinka ne edistyivät.

Enimmäkseen olimme kiireisiä Työpajassa ideoiduista projekteista; jotkut olivat suurehkoja. Rakennettiin koulua, terveysasemaa, moskeijaa, istutettiin puita, autettiin sairaalaa. Saimme päähämme järjestää työleirejä, joissa toistakymmentä suomalaista tuli mukaan johonkin rakennustyöhön. Heidän kuljetuksensa, malarioiden hoito ja kehitysmaan kummallisuuksien selittäminen oli työlästä. Selityksiämmekin jouduimme selittämään. Työleiriläiset olivat kuulleet, että minä ja vaimoni olimme eläneet yhdessä kauan, samasta ikkunasta maailmaa katsellen. Silti toistuva kysymys oli: "Miten on mahdollista että samalla kokemuksella teiltä saa useimmiten kummaltakin erilaisen vastauksen?" Kumpikaan meistä ei osannut vastata. Minä yritin joskus sössöttää, että

siksihän me olemme yhdessä pysyneet, kun on aina vieras vuoteessa vierellä.

Pitkään näytti siltä, että se perimmäinen syy, miksi ruljanssiin olimme lähteneet, siis ammatillisen koulutuskeskuksen rakentaminen, ei ota tuulta siipiensä alle. Viimein tapasimme yhteistyöhön sopivia kumppaneita. Tansaniassa katolisen hiippakunnan niin, että meistä aikanaan tuli maallikkosaarnaajia. Suomessa taas porukan, nuorison tukiyhdistyksen, joka oli lähetyllä tavaraa kehitysmaihin. Usein perillemeno oli kyseenalaista, kun vastaanottopäässä ei ollut uskottua miestä. Monet muutkin asiat täydensivät mukavasti toisiaan, niin että vuoden 1988 lopulla kirjoittelin hienon hakemuksen kehitysyhteistyön virkailijoille. Naiseni oli sanonut "ihan pieni vain" mutta minä lisäilin sekä kokoa että sisältöä, niin että anottu summa ei ollut kovinkaan pieni, itse asiassa iso. Sen puitteissa neljä suomalaista työskenteli siedettävällä palkalla useita vuosia

keskusta rakentamassa. Minä määrittelin omaksi palkakseni puolet siitä mitä yliopiston vanhempana lehtorina olin saanut. Ja pennilleen saman palkan vaimolleni.

Vaikka anottu summa oli iso. haaveet olivat isompia. Rakennettaisiin opetus- ja varastotilat, paikallisille työntekijöille asuntoja. Rakennettavaa oli niin paljon, että jos rakentaminen olisi tullut maksamaan niin paljon kun se yleensä projekteissa maksoi, kustannukset olisivat moninkertaiset anottuun verrattuna. Kai siinä halvalla rakentamisessa oli apuna kokemus jonka olimme saaneet kun rakensimme asuntoja hyysäämillemme lapsille. Lisäksi säästimme arkkitehdin kuluissa kun teimme tuon alustavan homman itse. Aikanaan olin ylpeä kun tultiin eritoten katsomaan "niitä komeita taloja".

Kun vuosikymmen alkoi osoittaa loppumisen merkkejä, alkoi myös näyttää siltä kuin koulutuskeskuksestamme olisi tulossa valmis ja vieläpä hieno laitos. Peräti Tellervo Koivisto lupautui vihkimään sen. Hän kuitenkin perui ja suurlähettiläs Karanko suoritti vihkimisen. Puoliuskovainen naiseni määräsi kaikkien suurten uskontojen päämiehille kutsun vihkimiseen, ettei keskusta pidettäisi katolisena. Minä uskomaton menin asettamaan katolisen piispan ja muslimien imamin vierekkäin. Kulki huhu että he olivat olleet yllättyneesti mielissään.

Mutta ihminen päättää -

Vaimoni sairastui rintasyöpään joka oli päätäväistä lajia. Jäin yksin, eikä Afrikka enää kiinnostanut."

Reijo Salonen, 1936-2017.

TUSHIKAMANE – PIDETÄÄN YHTÄ

Saloset olivat Tushikamane ry:n perustajajäseniä. Yhdistyksen tarkoituksena oli tukea työttömiä nuoria Morogoron seudulla ja levittää Suomessa tietoa ja ymmärrystä ruohonjuuritason toimeentulovaikeuksista ja ryhtyä käytännön toimiin asiointilan parantamiseksi. Ruohonjuuritasolla.

Tuloksena oli yhteistyö Morogoron katolisen hiippakunnan kanssa, Suomesta mukaan tuli lisälmen Nuorison tuki ja Kehypaja. Koulutuskeskus saatiin aikaiseksi muutaman vuoden kuluessa.

Tushikamane Center oli ammattikoulu jossa suomalaisten kehitysyhteistyössä toimivien vapaaehtoisten ihmisten ja järjestöjen kanssa ja ulkoministeriön tuella koulutettiin parikymmentä tansanialaista nuorta käytännön ammatteihin ammattikouluissa Porissa, Salossa, Harjavallassa, Ikaalisissa, Äetsässä, Iisalmessa ja Vammalassa. Heistä tuli, muurareita, puuseppiä, automekaniikkoja, polkupyörien korjaajia, hitsaajia, ompe-

lijoita ja atk-opettajia. Ammattioppinsa Suomessa saaneet nuoret palasivat Morogoroon ja opettivat Tushikamane Centerissä. Heitä oli noin parikymmentä ja he edelleen muistavat mzee Salosta ja mama Salosta liikuttuneina. Tushikamane Center toimi yli kymmenen vuotta ja sai paljon aikaan, mutta kaatui lopulta byrokraattisiin ja taloudellisiin vaikeuksiin. Idea ja atmosfääri elävät yhä.

ME OLEMME NIIN SURULLISIA

Expellah Anthony oli yksi Suomessa opiskelleista. Hän kirjoitti muistosanat kaikkien Suomessa opiskelleiden puolesta. Suomeksi, noin 30 vuotta opiskeluajan jälkeen:

"Me Tushikamanen porukka, Tanzaniasta Morogorosta. Olemme niin surullisia, kun saimme uutisia että Meidän Rakas Mzee Reijo Salonen on kuollut!! Se on ikävä uutinen, mutta sillä emme voineet tehdä mitään, se on Jumalamme tehtävä! Me Tushikamanen Porukka, me muistamme samaan aikaan, meidän Rakas Mama Raija Salonen. He jotka auttoi meitä, opiskelumme Suomessa ja Täällä kotimaan! Me muistamme hyvin kun olimme Mzumbe Opistossa, silloin Mama Raija ja Mzee Salonen olimme yhdessä pelaamassa monta peliä! Silloin meidän ryhmämme nimi oli Joblescorner. He auttoivat meitä jotka emme oli mahdollista jatkaa koulu eteenpäin!!! Myöskin emme voineet unohda Salosen lapset, olivat ja olette niin tärkeää meille ja muistamme koko aikamme!! Reijo ja Raija käyttivät paljon aikaan ja energiaa Meille!!! Ei ole niin helposti jättää omaan kotiin ja menä toiseen maahan, ja siellä on eri kulttuurien! On paljon sanomista hyviä juttuja, mutta, tähän voimme Pyydän Jumala, anna Anteksi Meidän Vanhemmat, Reijo ja Raija. Ja me jotka olemme vielä täällä maailmassa, hyvä muistaa Heidän kun seuraamme kaikkien hyvät asiat jotka aloittivat toimintansa!! Meistä on paljon Ystäviä täällä hetkellä, heidän tehtävänsä!!! Ja täällä on meidän Tushikamanen porukka jotka olemme mukana surullinen päivä! Expellah Anthony, Alex Msin'ga, Festo Anthony, Martín Joseph, Karisto Joseph, Mawazo Rashid, Jalala Rashid, Lázaro John, Charles John, Hamisi Rashid, Donath Anthony, Harold Mloka, Mama Mloka, Tina Kunambi, Fredrik Siogopi, Wadelanga Robart, Jeremiah Mjuberi, Maneno Francis, Furahini Makange, Alex Jumbe, Mrs. Gerald Mathei, Gasper Francis, Elizabeth Changila, Eva Furahini. Lopulta Suomen kielen on vielä päässä vaikka on niin vaikeaa!

Kirjoittaja : Expellah Anthony!! "

Toimittanut Elina Puhto.

Expellah Anthony metsätoissa Sastamalassa Innan tilalla.

Uhusiano

Uhusiano on swahilia ja merkitsee yhteyttä, yhdyssidettä. Uhusiano on suomalaisten, Tansaniassa kehitysyhteistyötä tekevien kansalaisjärjestöjen yhteysjärjestö.

Yhdistyksen vapaaehtoisuuteen perustuvia painopisteitä ovat tiedotus, koulutus ja koordinointi Suomessa ja Tansaniassa. Työmuotoina on kokousten lisäksi Suomessa vuosittain pidettävä Uhusiano-seminaari, tiedotelehden julkaiseminen kaksi kertaa vuodessa, jäsenkirjeet sekä erilaiset koulutus- ja tiedotustilaisuudet.

Uhusianon jäseneksi voivat liittyä yksittäiset henkilöt ja erilaiset järjestöt

VUODEN 2018 JÄSENMAKSUT

- henkilöjäsenet 25 euroa
- opiskelijat, työttömät ja eläkeläiset 15 euroa
- jäsenjärjestöt 45 euroa

Jäsenmaksut maksetaan Uhusiano ry:n tilille VSOP FI25 5660 0620 0121 95. Merkitse liittyessäsi yhteystiedot (osoite ja sähköpostiosoite) tiedonanto-osaan. Jäseneksi voi liittyä Uhusianon internet-sivujen kautta. Muista yhteystiedot myös liittyessäsi netissä.

JÄSENJÄRJESTÖT

Hyvinkään kehityskaayhdistys, Hyvinkää
Iisalmen Nuorison Tuki, Iisalmi
KehyApuYstävät, Äänekoski
Msingi-seura (*Msingin ystävyysseura*), Janakkala
Suomen settlementiliitto, Helsinki
Toivala-säätiö, Kuopio
Vaasan kehityskaayseura – Vasa u-landsförening
Äetsän kehityskaayseura, Sastamala

HALLITUKSEN JÄSENET 2018

Heli Pimenoff, puheenjohtaja
sähköposti pimenoff.heli (at) gmail.com
puhelin +358 50 3132 028
Silja Niinikangas, sihteeri
sähköposti silja.niinikangas (at) gmail.com
puhelin +358 50 5597 744
Kaarlenkatu 12 B 54, 00530 Helsinki

MUUT VARSINAISET JÄSENET

Vilppu Palmberg, varapuheenjohtaja, Turku
Erkki Andersson, taloudenhoitaja, Helsinki
Georg Pimenoff, Sastamala
Elina Puhto, Helsinki
Meta Sahlström, Vasa

VARAJÄSENET

Matti Cantell, Helsinki
Pili Iddi-Tuominen, Lahti
Ulla Lahtinen, Vasa
Vilma Pimenoff, Helsinki
Traute Stude, Espoo

Uhusianon internet-sivut: www.uhusiano.fi
Myös Facebookissa: facebook.com/uhusianory

UHUSIANO-TIEDOTE 2/2017

Julkaisija: Uhusiano ry
Toimitus: Elina Puhto, Traute Stude ja Susanna Vironmäki
Ulkoasu: Michael Diedrichs
Painopaikka: Bulbus Oy, Helsinki

Uhusiano-tiedote ilmestyy 1–2 kertaa vuodessa.

